

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

ОТЧЕТ

ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНАТА СТАТИСТИЧЕСКА ПРОГРАМА И ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНИЯ СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

**Приет от Министерски съвет с Решение № 296 от 09.05.2022 г.,
обн., ДВ, бр. 37 от 17.05.2022 г.**

СОФИЯ, 2021

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА БЪЛГАРСКИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	3
СПИСЪК НА АНГЛИЙСКИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	3
ВЪВЕДЕНИЕ	4
ОСНОВНИ СЪБИТИЯ ПРЕЗ 2021 ГОДИНА.....	5
1. ЗА ПЪРВИ ПЪТ ПРЕЗ 2021 ГОДИНА	5
2. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ХОРИЗОНТАЛНИТЕ ЦЕЛИ ОТ СТРАТЕГИЯТА ЗА РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СТАТИСТИЧЕСКА СИСТЕМА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2021 - 2027 ГОДИНА.....	6
2.1. Цел 1: Модерна и ефективна Национална статистическа система.....	6
2.2. Цел 2: Високо качество и доверие в официалната статистика	11
2.3. Цел 3: Преход от статистически данни в статистическа информация с добавена стойност	12
2.4. Цел 4: Активно сътрудничество с национални и международни партньори	15
3. ОТЧЕТ ПО ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ	19
3.1. Демографска и социална статистика.....	19
3.2. Макроикономическа статистика	27
3.3. Бизнес статистика	29
3.4. Статистика на селското, горското и рибното стопанство	38
3.5. Многоотраслова статистика	40
3.6. Информационни и комуникационни технологии, статистическа инфраструктура и други дейности	44
4. РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ	55
5. ВЪТРЕШЕН ОДИТ И АДМИНИСТРАТИВЕН КОНТРОЛ	57
6. НЕИЗПЪЛНЕНИ ДЕЙНОСТИ	61
Приложение 1. Справка за бюджета на НСИ за 2021 година	62
Приложение 2. Организационна схема на НСИ (към 22.10.2021 година).....	64

СПИСЪК НА БЪЛГАРСКИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АМ	Агенция „Митници“
БВП	брутен вътрешен продукт
БНД	брутен национален доход
ДАБ	Държавна агенция за бежанците
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
ЕСС	Европейска статистическа система
ЕСС 2010	Европейска система от сметки 2010
ЗВО	звено „Вътрешен одит“
ЗПНЖФ	Закон за преброяване на населението и жилищния фонд
ИКТ	информационни и комуникационни технологии
ИНТРАСТАТ	Информационна система за вътреобщностна търговия
ИПА	Институт по публична администрация
ИС	информационна система
КБС	краткосрочна бизнес статистика
МВР	Министерство на вътрешните работи
МЗ	Министерство на здравеопазването
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НИРД	научноизследователска и развойна дейности
НОИ	Национален осигурителен институт
НРНМ	Национален регистър на населените места
НСИ	Национален статистически институт
НСП	Национална статистическа програма
НСС	Национална статистическа система
ОИСП	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
ООН	Организация на обединените нации
ОП	оперативна програма
ОСИ	Отдел „Статистически изследвания“
ОЧИС	Организация за черноморско икономическо сътрудничество
ПНЖ	Преброяване на населението и жилищата
ППС	паритети на покупателната способност
ПРОДКОМ	Наблюдение на производството и продажбите на промишлените продукти
ПРОДПРОМ	Национална номенклатура на промишлената продукция
РГ	работна група
РЗВО	ръководител на звено „Вътрешен одит“
РСЕ	Регистър на статистическите единици
СФУК	Системи за финансово управление и контрол
ТСБ	териториално статистическо бюро
ХИПЦ	хармонизиран индекс на потребителските цени
ХЧО	хибриден частен облак
ЦКП	Централна комисия по преброяването
ЦУ	Централно управление

СПИСЪК НА АНГЛИЙСКИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

CAPI	Computer-Assisted Personal Interviews
CAWI	Computer-Assisted Web Interviews
ESTP	European Statistical Training Programme
FATS	Foreign Affiliates Trade Statistics
FRIBS	Framework Regulation Integrating Business Statistics
SDMX	Statistical Data and Metadata Exchange
VIIES	VAT Information Exchange System

ВЪВЕДЕНИЕ

Отчетът за изпълнението на Националната статистическа програма и за дейността на Националния статистически институт през 2021 г. е разработен в съответствие с чл. 9, т. 6 на Закона за статистиката.

Отчетът е структуриран в шест раздела и представя изпълнението на задачите от НСП и дейността на НСИ и другите органи на статистиката през 2021 година.

В първия раздел е отделено специално внимание на проведените за първи път изследвания и дейности през 2021 година.

Вторият раздел описва постигнатите резултати по изпълнението на хоризонталните цели, заложи в Стратегията за развитие на Националната статистическа система на Република България за периода 2021 - 2027 година.

Третият раздел представя изпълнението на дейностите по производството на статистическа информация в отделните тематични области - демографска и социална статистика, макроикономическа статистика, бизнес статистика, статистика на селското, горското и рибното стопанство, многоотраслова статистика, информационни технологии, статистическа инфраструктура и други дейности.

В четвъртия раздел е представено ресурсното осигуряване за изпълнението на дейността на НСИ през 2021 година.

Петият раздел представя изпълнените одитни ангажменти на звено „Вътрешен одит“ и извършените дейности от Инспектората и финансовия контролор през 2021 година.

Шестият раздел включва неизпълнените статистически изследвания и дейности вследствие на извънредната епидемиологична обстановка в целия свят, свързана с разпространението на вируса COVID-19.

ОСНОВНИ СЪБИТИЯ ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

- В изпълнение на Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета и Закона за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 година в периода от 7 септември до 10 октомври беше проведено 18-ото преброяване в страната.
- Ангажимент, свързан с доверието в статистиката, беше одобрен от Министерски съвет на Република България и подписан от министър-председателя. Документът се разглежда от ЕК като гаранция за независимост на официалната статистика.
- НСИ координира дейностите на Работната група по обмен на статистически данни и икономическа информация към Организацията за черноморско икономическо сътрудничество.

1. ЗА ПЪРВИ ПЪТ ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

Националният статистически институт:

- разработи допълнителни таблици по различни показатели за смъртността от COVID-19 в условията на повишено търсене на навременна и качествена статистическа информация за умираанията по причини. Същите са достъпни за национални и международни потребители на интернет страницата на НСИ;
- разшири обхвата на стандартните показатели в областта на статистика на ресурсите на здравеопазването. Новите таблици са достъпни за потребителите в ИС „Инфостат“;
- използва комбиниран метод за събиране на данни в извадково изследване сред домакинствата. В рамките на проект „Изследване на насилието, основано на пол“ данните бяха събирани чрез персонално интервю „лице в лице“ посредством таблет (CAPI) и чрез самоанкетирание на респондентите с уеб-базирано приложение (CAWI);
- проведе извадково наблюдение в предприятията на тема „Наблюдение на продължаващото професионално обучение на заетите лица“ (CVTS6) съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 1153/2014 на Европейската комисия. Бяха включени въпроси, свързани с отражението на пандемията върху възможностите и ограниченията за предоставяне на професионално обучение;
- изготви и предостави на Евростат данните за използването на ИКТ в предприятията за отчетната 2021 г., използвайки новата статистическа единица „предприятие“, образувано от няколко юридически единици, с цел осигуряване на данни съгласно изискванията на европейските регламенти в тази област;
- създаде нов сайт от 10 август 2021 година;
- подготви съвместно с Националната агенция за приходите и публикува месечни данни за продажбите на течни горива в новосъздадената рубрика „Данъчна статистика“ на сайта на НСИ;
- проведе ресертификационен външен одит за изпълнение на изискванията на Интегрирана система за управление;
- създаде информационен сайт за Преброяване 2021 достъпен на <https://census2021.bg/>.

- внедри в експлоатация ИС „Бизнес цикли“;
- разработи нови уеб приложения за „Изследване на насилието, основано на пол“, „Енергийна статистика: подкрепа за Енергийния съюз и допълнително дезагрегиране на крайното потребление на енергията“, Допълнителен въпросник за събиране и обработване на информация към статистическото изследване „Наблюдение на домакинските бюджети“ - “Infra-annual collection on living conditions“;
- разработи две приложения във връзка с Преброяването: приложение „Временно присъстващи лица“ за събиране на данни от местата за настаняване на присъстващите лица към 0.00 ч. на 07.09.2021 година и приложение за преброяване на дипломатите;
- стартира обмен на микро данни micro data exchange. За първи път НСИ успешно изпрати и получи валидирани криптирани данни по защитена мрежа TESTA в тестовата и в продукционната среда на MDE hub на Евростат;
- осъществи първата интеграция с междурегистров обмен на данни на ДАЕУ (RegiX);
- започна изграждане на нови информационни системи - „Статистически бизнес регистър“, „НРНМ“, ИС „Демография“, ИС „Потребителски цени“, ИС „Статистически класификации“;
- интегрира допълнителни защитни механизми и системи в инфраструктурата, свързани с обезпечаване на информационната и мрежовата сигурност;
- осигури и поддържа Sendinblue услуга за нуждите на НСИ;
- разработи и изпрати на Евростат допълнителна таблица за отчитане на мерки, предприети в контекста на COVID-19 за България с цел улесняване на валидирането на надеждни и точни данни за държавна финансова статистика с оглед на значителните и многобройни държавни мерки в контекста на пандемията COVID-19 в ЕС.
- започна разработката на проект на Евростат за допълнителна таблица за отчитане на разходи на „Държавно управление“, финансирани от Механизма за възстановяване и устойчивост на ЕС.
- разработи и внедри нов метод за времево изместване на данъците, одобрен и потвърден за прилагане от Евростат.
- разработи и внедри методологически подобрения в БНД и компонентите му по изпълнение на официални искания (резерви) на Европейската комисия.

2. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ХОРИЗОНТАЛНИТЕ ЦЕЛИ ОТ СТРАТЕГИЯТА ЗА РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СТАТИСТИЧЕСКА СИСТЕМА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2021 - 2027 ГОДИНА

Основно направление в дейността на НСИ през 2021 г. беше реализирането на хоризонталните и специфичните цели в рамките на новата Стратегия за развитие на НСС на Република България за периода 2021 - 2027 година.

2.1. Цел 1: Модерна и ефективна Национална статистическа система

Приоритет 2.1.1. Осигуряване на условия и ресурс за устойчиво и модерно развитие на НСС

През 2021 година започна подготовката за третия кръг от партньорските проверки

на НСС по линия на ЕСС, който ще се проведе в България през март 2022 година. НСИ участва в обучението на националните координатори и комуникационните експерти. Специално създадена РГ, включваща националния координатор за България, главния секретар на НСИ, директори и експерти на всички дирекции на институцията, попълни въпросника за самооценка на НСИ, както и цялата съпътстваща документация. Съгласно методологията, одобрена от ЕСС, освен НСИ бяха избрани три допълнителни национални органа на статистиката - административни структури на Министерството на земеделието, МОСВ и НОИ, които също ще бъдат инспектирани в рамките на партньорската проверка. Те също подготвиха въпросниците си за самооценка. Съгласно общата за ЕСС Комуникационна стратегия на третия кръг от партньорските проверки НСИ подготви специална секция на сайта си. Разработен беше и Националният план за комуникационните дейности.

Приоритет 2.1.2. Актуализиране на законовата рамка

Българското правителство одобри Ангажимент, свързан с доверието в статистиката, който беше подписан от министър-председателя. Този документ е от изключително значение, защото се разглежда от ЕК като гаранция за независимост на официалната статистика. Той е свързан с прилагането на европейския регламент за статистиката - Регламент (ЕО) № 223/2009 и с Кодекса на европейската статистическа практика.

В изпълнение на Приоритет 2.1.2 служителите на НСИ участваха активно в подготовката на следните стратегически документи:

- **Стратегия за развитието на Националната статистическа система на Република България за периода 2021 - 2027 година:**
  - Изготвяне на документация за проект на Решение на Министерски съвет за утвърждаване на Стратегия за развитието на Националната статистическа система на Република България за периода 2021 - 2027 година, в това число: проект на Доклад от заместник министър-председателя по управление на европейските средства г-н Атанас Пеканов до Министерски съвет на Р България и проект на Решение на Министерски съвет за утвърждаване на Стратегия за развитие на Националната статистическа система на Република България за периода 2021 - 2027 година;
- **Правно осигуряване и консултиране на работните групи и участниците в Преброяване 2021:**
  - Изготвяне на проекти на Решения на Министерски съвет и проекти на Постановления на Министерски съвет за различни дейности, попадащи в обхвата на Преброяване 2021;
  - Изготвяне на проекти на граждански договори, рекламни договори и др., изготвяне на заповеди, касаещи обезпечаването на цялостната дейност на Преброяване 2021;
  - Изготвяне на указания-процедура за запознаване на ръководството на НСИ, директорите на ТСБ и началници на ОСИ за производството по установяване на административно нарушение по Закона за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 година;
  - Изготвяне на правни становища по издадени Актове за установяване на административни нарушения, във връзка с констатирани такива по Закона за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 година;

- **Изпълнение на проект „Реализиране на ЦАИС единна входна точка“ за подаване на годишни финансови отчети и статистика в машинно четим формат и интеграция с НАП, НСИ и Агенция по вписванията (Търговски регистър):**
  - Участие в изготвяне на бизнес модел, участие в работни групи и изготвяне на съвместна заповед между НСИ и НАП за реда, начина и сроковете за подаване на годишния отчет за дейността и консолидирания годишен отчет за дейността на задължените лица (респондентите), съгласно посочените по-горе разпоредби и утвърждаване на образци на съответните формуляри;
- **Система за управление и контрол на механизма за възстановяване и устойчивост в Република България:**
  - Становище по приложения-контролни листове по Системата за управление и контрол на механизма за възстановяване и устойчивост в Република България;
- **Законопроект за изменение и допълнение на Закона за статистика на вътрешнообщностната търговия със стоки:**
  - Подготовка и публикуване в Портала за обществени консултации към Министерски съвет на проекта на Закона за изменение и допълнение на Закона за статистика на вътрешнообщностната търговия със стоки.

През 2021 г. НСИ, съвместно с НАП, изготви проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за статистика на вътрешнообщностната търговия със стоки в изпълнение на Регламент (ЕС) № 2019/2152 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 година за европейската бизнес статистика и за отмяна на 10 правни акта в областта на бизнес статистиката и Регламент (ЕС) за изпълнение № 2020/1197 на Комисията от 30 юли 2020 година за установяване на технически спецификации и правила по силата на Регламент (ЕС) № 2019/2152. В съответствие с въведените с новите европейски регламенти промени, НАП изготви проект за изменение на Наредбата за прилагане на система Интрастат, в който взеха участие и експерти от НСИ.

Приоритет 2.1.3. Разработване и внедряване на нови методи и технологии

През 2021 г. усилията на експертите в областта на краткосрочната бизнес статистика бяха насочени към разработване, тестване и успешно внедряване в експлоатация на Информационна система „Бизнес цикли“, изградена чрез високо-технологични ИТ решения. Новата система допринесе за съкращаване на времето за оглед и верификация на данните, за подобряване на тяхното качеството и намаляване на натовареността на респондентите. ИС „Бизнес цикли“ включва 23 месечни и тримесечни бизнес изследвания, с които се осигурява информация за формиране на краткосрочните бизнес показатели, в съответствие със законодателството на ЕС, както и на важни показатели от областта на инвестициите, производството и продажбите на промишлени продукти и други.

През 2021 г. стартира проект по развитието на информационна система „Потребителски цени“ с цел добавяне на нови функционалности и миграция на платформата. В областта на статистиката на цените на жилищата започна работа по актуализация на програмното осигуряване за обработка на данните в областта на индексите на цени на жилища, с цел включване на данни от нов административен източник.

Информационната и комуникационната инфраструктура на НСИ е в процес на непрекъснато развитие, следвайки процеса на осигуряване на нови уеб-базирани услуги за външни потребители и оптимизацията на съществуващи услуги и статистически бизнес процеси. Осигуряването на услуги в режим 24/7/365 налага непрекъснато търсене на нови

решения за резервираност, сигурност и оптимизация на наличните ресурси. Осигурени бяха услуги за системна администрация и денонощен мониторинг на услугите и устройствата, целящи постигане и поддържане на ниски нива на информационните рискове и гарантиране на поверителността, цялостността и наличността на трансферираната, обработваната и съхраняваната информация на НСИ.

Публично достъпните и локалните информационни ресурси на НСИ бяха сканирани за технически уязвимости. Отстранявани бяха откритите несъответствия за всички ИТ ресурси в локалните мрежи.

Събирането на информация за сигурността и управлението на събития (SIEM) беше извършвано с нови софтуерни решения (Qradar и Guardium). НСИ прилага надеждни политики за резервиране на базите данни и компонентите на информационните системи чрез специализиран софтуер за създаване на резервни копия (Commvault). Информацията се съхранява на две различни локации.

Внедрен беше софтуер Axence nVision, предоставящ мониторинг, защита, управление на мрежовите системи и устройства, активи на организацията, helpdesk и др. Беше извършван мониторинг на състоянието, работоспособността и натовареността на физическите и виртуални елементи от информационната и комуникационна инфраструктура на НСИ, на информационните системи, базите данни и публичните услуги на НСИ.

Внедрени бяха два Cisco Secure Email Virtual Gateway като първа защита, осигуряваща антивирусна и анти-спам проверка на целия входящ и изходящ поток от електронни писма за НСИ.

Внедрена беше BMS система.

При разработката на всяка нова информационна система се извършва интеграция с активната директория на НСИ. Бяха спазени изискванията за мрежова и информационна сигурност.

Беше осигурена и поддържана Sendinblue услуга за нуждите на НСИ.

Приоритет 2.1.4. Използване на повече административни и нови източници на данни

Основен акцент в работата в областта на статистика на правосъдието и наказаната престъпност през 2021 г. беше поставен върху разширяване на обхвата и подобряване на качеството на използваните данни от административен източник (Единната информационна система за противодействие на престъпността) за производството на статистически данни. По предложение на НСИ бяха разработени нови типови статистически справки към ядрото на системата, които се използват в работата по осигуряване на качество на данните за наказаната престъпност.

НСИ използва административни източници на данни. Усъвършенстван беше обменът на данни между НСИ и другите администрации (Агенция по заетостта, Агенция по вписванията - регистър Булстат, Търговски регистър, НАП, Агенция Митници, НОИ), като се използва защитен канал за комуникация.

От 2021 година Националният статистически институт преустанови събирането на данни от детските градини и училищата, преминавайки изцяло към използване на данни от административните регистри на Министерство на образованието и науката. Освен повишаване на качеството на представяната статистическа информация, беше постигнато намаление на натовареността на респондентите - образователни институции.

През 2021 г. започна изпълнението на статистическите дейности на Агенция по заетостта като орган на статистиката. В качеството си на орган на статистиката през годината **Агенцията по заетостта:**

- Участва в изготвянето на данни за изследването ESSPROS на Евростат по функция „Безработица”. Данните за получателите, безработни лица на периодични парични помощи за обучение, както и помощи в натура, свързани с повишаване на пригодността им за заетост, бяха доставени в НСИ в края на месец юли 2021 година;
- Започна подготовката за осъществяване на трансфер на микро данни за получаващите парични периодични плащания от АЗ към НСИ по Споразумение между двете институции;
- Подготви и предостави на НСИ данни за сезонните работници от трети страни по Регламент №862/2007 на Европейския парламент и на Съвета относно статистика на Общността за миграцията и международната закрила;
- Подготви и предостави в точката за контакт - МТСП, набор от 44 статистически справки за участниците и изплатените средства за политики на пазара на труда през 2020 година. Данните са част от LMP Database на ЕК по методика на Евростат и са в процес на валидиране от комисията;
- Проведе две национално представителни анкетни изследвания за нагласите на работодателите да наемат работна сила с определени качества;
- Продължи регулярния ежеседмичен обмен на регистрирани агрегирани данни за новорегистрираните безработни лица и започналите работни места безработни лица по области.

С въвеждането на мерките за противодействие на негативните последици от пандемията COVID-19, Агенцията по заетостта стана един от основните изпълнители на ПМС 55/2020 и ПМС151/2020, с които се лансира мярката „60 на 40”. За отчитане на обемите, структурата и обхвата на компенсиранията работодатели и запазените работни места АЗ записва данните на кандидатстващите и одобрените работодатели в регистър. Освен мярката „60 на 40” АЗ събира статистически данни и за краткосрочните мерки за подкрепа на заетостта, въведени с РМС 429/2020 за компенсиране на работодатели в най-засегнатите сектори туризъм, транспорт и самонаети лица. Данни бяха обобщавани и за изпълнението на антикризисните мерки, финансирани в рамките на ОПРЧР - схемите „Запази ме” и „Заетост за теб”.

През 2021 г. продължи взаимодействието с институциите за използването на административни данни за нуждите на производството на статистическа информация за околна среда и енергетика - Министерство на околната среда и водите, Министерство на енергетиката, Министерство на земеделието, Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“, Изпълнителна агенция по околна среда, Изпълнителна агенция по горите, Изпълнителна агенция „Проучване и поддържане на р. Дунав“, Агенция по геодезия, картография и кадастър, Агенция за обществени поръчки, Агенция за устойчиво енергийно развитие, Агенция „Митници“, Национална агенция за приходите, Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“, Национален център по обществено здраве и анализи, Национален институт по метеорология и хидрология.

Бяха осъществени контакти, включително срещи, с администрации и организации във връзка с необходимостта от административни данни, необходими за изпълнението на новите изисквания на европейското законодателство в областта на околната среда и енергетиката. Така например беше осъществен контакт и консултация с Агенцията за устойчиво енергийно развитие във връзка с издадените сертификати на сгради с почти нулево потребление на енергия, както и с Енергоразпределителните дружества във връзка с бъдещото отчитане на данни, съгласно новите изисквания на Регламент 1099/2008 относно статистиката за енергийния сектор относно потреблението на слънчева

фотоволтаична енергия от собствено производство и потреблението на енергия от центровете за данни.

В областта на статистиката на цените на жилищата стартира подготовка за преминаване към комбинирано използване на административни източници на данни - Имотния регистър и Кадастрално-административната информационна система.

Чрез използването на административни данни се намалява тежестта върху респондентите. С тази цел беше извършен преглед и актуализация на статистическите формуляри по изследванията за околната среда за постигане на по-голяма яснота и улесняване на попълването им от респондентите. Актуализиран беше инструментариумът в областта на енергийната статистика в съответствие с последните изменения на Регламент (ЕС) 1099/2008 относно статистиката за енергийния сектор.

2.2. Цел 2: Високо качество и доверие в официалната статистика

Приоритет 2.2.1. Засилване на комуникацията със заинтересованите страни

В рамките на кампанията за Преброяването на населението и жилищния фонд 2021 беше проведена активна комуникация с широк кръг заинтересовани страни. Имаше срещи с местните власти, университетите и неправителствения сектор. Главните секретари на общините бяха председатели на общинските преброителни комисии. НСИ написа писма до всички висши учебни заведения с цел популяризиране както на набирането на преброители и контролори, така и на информацията за цялостния процес по преброяването. Заедно с част от неправителствените организации беше коментирано сътрудничество при популяризиране на Преброяването в различни групи на обществото. Медиите също бяха привлечени като партньори в процеса. В Централната комисия по преброяването имаше представителство на Националното сдружение на общините, на Българската телеграфна агенция, както и на неправителствена организация, избрана с открит конкурс.

За четвърти път беше проведена Европейската олимпиада по статистика за ученици. Учебната 2020/2021 година беше огромно предизвикателство за учители, ученици, родители и всички, които са съпричастни към образователния процес в България. Пандемията от COVID-19 с икономическите, социалните, медицинските и психологическите ѝ измерения доведе до сериозни трансформации в хода на учебната подготовка и подложи на изпитание волята и куража на обучители и обучавани. Но въпреки всички трудности българските ментори и техните възпитаници не се отказаха от участие в Олимпиада по статистика за ученици. Регистрираха се 757 ученици от 98 училища и 38 града в страната, разпределени в 301 отбора.

През 2021 г. НСИ проведе за втори път и Международния конкурс за статистически плакат. Победителите в състезанието бяха обявени в първия ден на 63-тия световен статистически конгрес, който беше проведен от 11 до 16 юли в Хага, Нидерландия. Авторитетно международно жури отличи два български отбора с първо и трето място в съответните категории след оспорвана надпревара, в която взеха участие 16 600 участници от 31 държави.

Приоритет 2.2.2. Включване и активно участие на обществото

В изпълнение на приоритет 2.2.2 НСИ съвместно със Столична община и в партньорство с Държавна агенция „Архиви“ организира изложба в галерия на открито „Моста на влюбените“ при Националния дворец на културата. На 60 платна - по 30 на български и английски език, бяха представени исторически и съвременни данни от всички преброявания в страната от 1881 г. насам. Поради големия интерес, показан от страна на различни представители на българското общество, изложбата беше представена и в Пловдив, Варна и Русе.

През отчетния период НСИ предприе мерки за включването и активното участие на обществото в планирането и оценката на Преброяване 2021. Комуникационната кампания по преброяването беше базирана на национално представително социологическо изследване, проведено през 2019 г., което още тогава проучи обществените нагласи към преброяването, равнището на информираност за същността му и начина на протичане. Основните послания също бяха базирани на проучване по метода на фокус групите. В края на 2021 година, след края на информационната кампания, също беше направено национално представително социологическо проучване с цел оценка на ефективността на кампанията. То показва, че за по-малко от две години информираността на обществото за най-голямото социологическо проучване в България от 12% през 2019 г. е нараснало на 75% през 2021 година.

Приоритет 2.2.3. Открито управление на качеството

В областта на статистиката на общественото здраве през 2021 г. в съответствие с европейското законодателство беше изготвен доклад за качеството на предадените данни за мъртворожданията и умиренията по причини.

В областта на КБС през 2021 г. започна изчисляването на показатели за качеството (Средна ревизия и Средна абсолютна ревизия) в търговията и услугите.

През изминалата година беше извършен преглед и актуализация на метаданните и докладите за качество по изследванията за околна среда и енергетика. Те бяха публикувани на интернет страницата на НСИ. С цел подобряване на качеството на данните беше извършен също преглед и актуализация на динамичните редове във връзка с актуализиране на методологията и нови нормативни изисквания по отношение на околната среда.

В областта на потребителските цени бяха актуализирани и изпратени в Евростат инвентаризацията на източниците и методите за производството на ХИПЦ и доклада за използваните източници и методи за събиране на информация, необходима за изчисляване на ППС.

В областта на статистика на външната търговия съвместно с Евростат бяха изготвени доклади за качеството на предоставяните данни - агрегирани и детайлни месечни данни за износа и вноса на стоки, както и годишни данни по бизнес характеристики на предприятията и по валута на фактуриране.

В областта на статистика на бизнес регистрите НСИ предостави попълнени въпросници на Евростат за качеството, метаданните и развитието на РСЕ.

Обработени и изпратени на Евростат бяха резултатите от изследването на структурата на лозята в България през 2020 г., заедно с доклад за качеството.

Съгласно изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) № 995/2012 бяха разработени и предоставени на Евростат 4 доклада за качеството на данните за НИРД за 2019 г. в зададения формат.

Метаданните и докладът за качеството в областта на статистика на информационното общество бяха въведени онлайн чрез приложението ESS-MH в изисквания от Евростат нов технически формат SIMS.

2.3. Цел 3: Преход от статистически данни в статистическа информация с добавена стойност

Приоритет 2.3.1. Модерна и ефективна комуникация

През 2021 година НСИ продължи и затвърди добрата съвместна работа с националните и регионалните медии. В този период бяха публикувани на сайта на НСИ и

разпространени до медиите 243 прессъобщения със статистическа информация и 92 новини от различни национални и международни събития, като Преброяване 2021 заема основно място – с 47 публикации. НСИ продължава да изпраща информационните прессъобщения и на българските посолства в чужбина - традиция, продължаваща повече от 15 години.

През цялата година основният акцент в комуникационната дейност на НСИ беше популяризиране на Преброяване 2021. Кампанията в основата си следваше създадената през 2019 г. комуникационна стратегия за популяризиране на изследването. Заради COVID-19, усложнената епидемична обстановка и отлагането на Преброяване 2021 с 9 месеца все пак произтекоха промени от първоначалното планиране. Така през 2021 година бяха проведени 2 етапа на информационната кампания (вместо предвидения един) – за набиране на преброители през май-юни 2021 година и в периода на същинското преброяване през септември-октомври 2021 година.

Условно кампанията може да бъде разделена на две съставни части – ПР кампания или работа с медиите и рекламна кампания, която включва разпространение на изработените видео, аудио и печатни информационни продукти.

В резултат на пряката работа с медиите и разпространяваната информация по време на двата етапа на кампанията бяха публикувани 6846 журналистически материала. Трябва да се отбележи, че въпреки затрудненията на хората по време на електронното преброяване, предизвикани основно от кибератаки, и недостига на преброители заради влошаването на епидемичната обстановка, няма негативни публикации за Преброяване 2021. Основно това се дължи на откритата и ефективна комуникация с медиите и на доверието, изградено към НСИ през годините.

Беше разработена и стратегия за покритие в социалните мрежи – основно Фейсбук и Инстаграм, като основните канали там бяха институционалните профили на НСИ. В периода на подготовка и популяризиране на Преброяване 2021 броят на последователите на Фейсбук страницата на НСИ почти се утрои. През септември 2020 г. те бяха 4000, а към края на октомври вече наброяваха над 10 000 души.

За цялата кампания беше подбран рекламен микс – телевизионна реклама, радио реклама, интернет реклама, реклама в социалните медии и външна реклама. През 2021 година, в рамките на двата етапа от информационната кампания по преброяването, бяха излъчени 1093 ТВ реклами, 1215 радио реклами по националните и регионалните медии, достигнали до над 4 милиона и половина души, бяха качени банери в онлайн медии, достигнали до близо 5 милиона импресии, бяха публикувани Фейсбук постове, достигнали до над 650 хиляди потребители, бяха качени билбордове в София, Пловдив, Варна и Русе. Благодарение на Столичната община и „Метрополитен“ бяха брандирани основните спирки на метрото в София и стотици метровагони.

Измерването на цялостната ефективност на кампанията показва висок ръст на информираност на българските граждани за процеса. Цялостната кампания и детайлният ѝ анализ ще бъдат много полезни за НСИ за бъдещото стратегическо планиране на комуникационните му дейности.

С цел улеснение на респондентите Подпомагащият център на НСИ оказва съдействие по технически и/или методологически проблеми, свързани с различни статистически изследвания.

И през 2021 г. НСИ продължи да използва новите технологии с цел оптимизиране на разпространението на произвежданата информация. На националния портал за отворени данни бяха публикувани 44 набори от статистически данни в отворен, машинно четим формат. Наред с обслужването на потребителите и уебсайта основни канали за комуникация с потребителите бяха Фейсбук, Инстаграм и Youtube. Социалните мрежи

бяха често използвани за информиране на обществеността и получаване на обратна връзка по време на Преброяване 2021.

Приоритет 2.3.2. Нови, потребителски ориентирани статистически продукти и услуги

От месец август **Националният статистически институт има нов сайт**. Главната цел при проектирането на сайта беше създаване на ориентиран към потребителите и отзивчив за всички платформи и мобилни устройства източник на информация.

Основните рубрики на първа страница и приятелският интерфейс осигуриха възможността за лесен достъп до предлаганата информация. Бяха запазени всички динамични редове от данни за предходни години. Публикувана беше актуалната статистическа информация. Както и досега, на сайта бяха публикувани новостите както в дейността на института, така и в статистическата наука и практика.

Новият сайт на НСИ е в две езикови версии - българска и английска, което го прави полезен и на чуждестранните граждани и партньори зад граница.

Друго предимство на новия сайт е възможността за използването му от хора в неравностойно положение.

В областта на статистика на околната среда регулярно се извършва преглед и актуализация на динамичните редове във връзка с актуализиране на методологията и новите нормативни изисквания.

За изпълнение на новите изисквания на Регламент № 691/2011 относно европейските икономически сметки за околната среда и Регламент №1099/2008 относно статистиката за енергийния сектор, както и за осигуряване на данни, свързани с Европейската зелена сделка, Енергийния съюз и Кръговата икономика, започна работа по три проекта, финансирани от ЕК – „Подобряване на данните за кръгова икономика – строителни и отпадъци от опаковки“, „Интеграция на геопространствена информация и статистика“, „Енергийна статистика: подкрепа на Енергийния съюз и допълнително дезагрегиране на крайното потребление на енергия“. Продължи работата по проект „Картиране и оценка на интегрирани сметки за екосистемите (MAIA)“, Хоризонт 2020.

През 2021 г. влезе в експлоатация ИС „Бизнес цикли“. Подпомагащият център на НСИ разшири обхвата си в помощ на респондентите относно ИС „Бизнес цикли“ и Преброяване 2021.

През 2021 г бяха разработени нови уеб приложения за „Изследване на насилието, основано на пол“, „Енергийна статистика: подкрепа за Енергийния съюз и допълнително дезагрегиране на крайното потребление на енергията“, Допълнителен въпросник за събиране и обработване на информация към статистическото изследване „Наблюдение на домакинските бюджети“ - „Infra-annual data collection on living conditions“.

Във връзка с Преброяване 2021 бяха разработени две приложения: приложение „Временно присъстващи лица“ за събиране на данни от местата за настаняване на присъстващите лица към 0.00 ч. на 07.09.2021 година и приложение за преброяване на дипломатите.

Приоритет 2.3.3. Леснодостъпна и разбираема статистика

Най-новата рубрика „Статистика за всеки“ предоставя възможност за онлайн обучение на всички, които искат да научат нещо ново или да разширят своите знания за статистиката. В удобно време и на подходящо място всеки, който проявява интерес, може да научи повече за света на статистиката по лесен и приятен начин.

И през 2021 г. продължи обогатяването на колекцията от **дигитални публикации**

на Евростат, адаптирани на български език. Наред с актуализирането на вече публикуваните дигитални публикации, беше представена на българските потребители най-новото издание - „Демография на Европа“.

Продължи традицията за отбелязване на интересни дати и събития чрез инфографики и видеоклипове.

Приоритет 2.3.4. Условия за активно участие на медиите

Медиите са ключова заинтересована страна, важен партньор и основен потребител на данни за НСИ. Затова институтът залага на открита, навременна и ефективна комуникация с тях. Една от основните политики в това отношение, залегнала и в Кодекса на Европейската статистическа практика, е равнопоставеността на медиите, заедно с всички потребители, при разпространението на статистически продукти и услуги. Това означава, че медиите са предварително уведомени кои данни кога ще бъдат публикувани чрез Календара за разпространение, обявяван в началото на годината, както и получават прессъобщенията винаги в един и същи момент. Тази политика беше строго следвана и през 2021 г., както по отношение на разпространението на статистически продукти и услуги, така и по отношение на популяризирането на Преброяване 2021.

Медиите бяха естествен партньор на НСИ по време на информационната кампания. Генералният директор на БТА Кирил Вълчев беше представител на медиите в Централната комисия по преброяването, а самата агенция отразяваше последователно и обективно процеса. С останалите две обществени медии - БНТ и БНР бяха подписани споразумения за медийно партньорство. В кампанията равнопоставено бяха включени както националните, така и регионалните медии.

Въпреки че COVID-19 ограничи силно възможността за събития „лице-в-лице“ и през 2021 година екипът на НСИ успя да проведе едно обучение с журналисти преди старта на Преброяване 2021. В рамките на кампанията бяха проведени стотици разговори и срещи с журналисти за изясняване, както на целта на изследването, така и детайлна информация за процеса, както и за трудностите по време на преброяването.

2.4. Цел 4: Активно сътрудничество с национални и международни партньори

Приоритет 2.4.1. Насърчаване на партньорствата на национално ниво

През 2021 г. продължи партньорството на НСИ с образователния сектор в България. При популяризиране на инициативите за повишаване на статистическата култура на учениците бяха привлечени регионалните структури на МОН. Европейската олимпиада по статистика за ученици продължи да е част от Националния календар на олимпиадите и състезанията, одобрен от министъра на образованието и науката.

Същевременно се задълбочи сътрудничеството с бизнеса, медиите и академичната общност. При оценяване на работата на учениците в статистическите състезания на национално ниво се включиха преподаватели от СУ „Св. Климент Охридски“ и УНСС, представители на бизнеса, медиите и социалните мрежи.

Съвместната работа с Националното сдружение на общините в Република България допринесе за ефективното провеждане на дейностите по Преброяване 2021 и усъвършенстване на изследването за бедствия, аварии, инциденти и кризи на територията на страната.

Приоритет 2.4.2. Разширяване на международното сътрудничество

През 2021 г. НСИ продължи да работи за затвърждаване на позицията си като

надежден и желан партньор както в рамките на Европейската статистическа система, така и в редица международни организации като ООН, ОИСР и ЧИС. Въпреки че повечето от международните събития и заседания за втора година бяха проведени приоритетно онлайн заради COVID-19, представителите на НСИ активно участваха в изразяването на позиции в рамките на различните срещи и работни формати.

Основните теми за Европейската статистическа система през изминалата година бяха COVID-19, предизвикателствата, които поражда пандемията пред официалната статистика, както и мониторингът на индикаторите за възстановяване на икономиките. Във фокуса на вниманието бяха още подготовката и провеждането на третия кръг от партньорски проверки в ЕСС; напредъкът с преброяването на населението и жилищния фонд в държавите членки; възможностите за устойчиво използване на притежавани от частни лица данни за статистически цели. Председателят на НСИ Сергей Цветарски представи България във всички три редовни заседания на Комитета на Европейската статистическа система, както и на две срещи на генералните директори. В последното за годината заседание на КЕСС и проведената непосредствено преди него среща на генералните директори във Варшава председателят присъства на място. Темата на срещата на DGINS през 2021 г. беше „Наблюденията на земята за използване при официалната статистика“. През отчетния период 200 експерти на НСИ участваха в 130 заседания на работни групи и целеви групи на Евростат. Институтът изрази становище по 34 писмени консултации по проекти за нови регламенти и изменения в съществуващи, както и за стратегически документи в сферата на статистиката.

През 2021 г. НСИ участва в работата на РГ „Статистика“ към Съвета на ЕС. От м. януари до края на м. юни председател на РГ „Статистика“ беше Португалия, а през втория семестър - Словения. В началото на Португалското председателство започна разглеждането на два проекта за законодателни актове на ЕП и на Съвета, отнасящи се до селскостопанската статистика - регламент относно статистиката на вложенията и продукцията в селското стопанство (SAIO) и регламент, изменящ регламента относно регионалните икономически сметки (ЕАА). Двете досиета бяха основен приоритет на заседанията на РГ „Статистика“ по време и на двете председателства през 2021 година. В тези заседания от страна на НСИ много активно участваха експертите в областта на статистиката на селското и горското стопанство, подпомагани от отдел „Агростатистика“ при Министерството на земеделието. По време на Словенското председателство по предложението за регламент, изменящ регламента относно регионалните икономически сметки (ЕАА) беше постигнат общ подход и започна триалог с Европейския парламент. Беше постигнато политическо споразумение, предстои окончателното приемане от Съвета и ЕП. Компромисният текст по проекта за регламент относно статистиката на вложенията и продукцията в селското стопанство (SAIO) ще бъде разгледан и приет до края на 2021 година, след което Френското председателство ще продължи преговорите с ЕП. По време на Португалското председателство беше окончателно приет Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма за единния пазар, конкурентоспособността на предприятията, включително малките и средните предприятия, и европейската статистика и за отмяна на регламенти (ЕС) № 99/2013, (ЕС) № 1287/2013, (ЕС) № 254/2014, (ЕС) № 258/2014, (ЕС) № 652/2014 и (ЕС) 2017/826.

През 2021 г. НСИ спечели 11 проекта по конкурси на Евростат и други дирекции на Европейската комисия в областта на демографията, бизнес статистиката и макроикономиката. Привлеченото финансиране от тях е 1 019 976 евро или близо 2 млн. лева. През годината приключиха 6 проекта, а работата по 12 други проекта продължи и ще завърши през 2022 и 2023 година. НСИ работи както по проекти, финансирани по различни програми на ЕК, така и по проекти, подкрепени от други донори, например Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021. НСИ е партньор и в реализацията на проекти по инструмента IPA 2017 и 2019. През годината институтът кандидатства както в

процедури за проекти към ЕК, така и за такива, финансирани през други донори например, Световната банка. За част от тези проектни предложения към края на 2021 г. още се очаква отговор.

По линия на сътрудничеството с Икономическата комисия на ООН за Европа НСИ се включи активно в глобалните консултации за рамката на статистиката на отпадъците, глобалния набор от статистически данни и индикатори за промяната в климата, пътната карта за целите за устойчиво развитие и т.н. Броят на глобалните консултации, в които страната ни участва, е 20. Ръководството на НСИ представи страната и на 52-рата сесия на Статистическата комисия на ООН, проведена на 24 февруари онлайн. Експертите на НСИ участваха редовно и в различни семинари, по покана на или организирани от ООН, като виртуален семинар „Настоящото и бъдещето на достъпа до поверителни микро данни“, 5-9 юли 2021 г., онлайн експертна среща на ИКЕ на ООН и ЕАСТ относно модернизирването на статистическото законодателство, 18-19 ноември 2021 г., и др.

България е асоцииран член на Комитета по статистика и политики в областта на статистиката на ОИСР от 2019 година, което ѝ дава равни права с държавите членки както при работата на комитета, така и на неговите помощни органи. Ръководството на НСИ участва в 18-тото заседание на статистическия комитет, Бюрото на статистическия комитет, 69-а пленарна сесия на Конференцията на европейските статистици. Експерти от НСИ участваха в около 25 срещи на работни групи на ОИСР като участие във виртуалните срещи на РГ по измерване на БВП в дигиталната икономика, РГ по национални сметки и на РГ по международна търговия със стоки и услуги, в срещите по различни теми на PARIS21, както и в редица форуми, свързани с преброяването на населението в ситуацията на пандемията от COVID-19, управлението на данни и др. През цялата година НСИ продължи да осигурява и занапред ще осигурява информационно всички прегледи на ОИСР за България. В допълнение НСИ даде становище и в 6 консултации на ОИСР по важни за организацията въпроси като например, съгласуваност на политиките за устойчиво развитие.

И през 2021 г. НСИ продължи членството си в Международния статистически институт ISI.

За първи път тази година НСИ стана координатор и вдъхна нов заряд след 23-годишен застой на Работната група за обмен на статистически данни и икономическа информация към Организацията за черноморско икономическо сътрудничество. Така през 2021 г. НСИ предложи и защити амбициозен план за действие, който цели от една страна да разшири сътрудничеството между държавите членки в областта на статистиката, а от друга страна да подобри институционалния капацитет на ОЧИС. През ноември 2021 г. НСИ организира и онлайн обучение за млади статистици на тема „Предизвикателствата пред официалната статистика по време на пандемията от COVID-19“, като на събитието се включиха над 50 експерти, а лектори бяха както представители от статистическите офиси на държавите членки на ОЧИС, така и специалисти от ООН и ОИСР. В допълнение НСИ покани всички представители на работната група да споделят добри практики за преодоляване на последствията от COVID-19 и предстои да издаде публикация по темата. Друга ключова дейност в плана е подготовката на анализ на социално-икономическата ситуация в държавите от Черноморския регион и степента на постигане на целите за устойчиво развитие в контекста на пандемията. Анализът има потенциал да се превърне в основа за определяне на съвместни приоритети и предприемането на хармонизирани действия на държавите членки на ОЧИС. Основната работа по този приоритет предстои през 2022 г., като през изминалата година НСИ успя да защити проект в рамките на Програмата „Международно сътрудничество за развитие“ на МВНР, който ще подкрепи усилията на института в тази посока.

През отчетния период бяха заложили и изпълнени и мерки за повишаване на

квалификацията на експертите, отговарящи за международни проекти. Трина експерти участваха в онлайн курсове от ESTP. Двама експерти повишиха квалификацията си по проектен мениджмънт, а един подобри знанията си за Европейската статистическа система и участието в срещите на ЕСС. Традиционно екипът проучваше всички покани за кандидатстване за субсидии към ЕК, постъпили от Евростат. Експертите на НСИ участваха в информационни срещи и проучиха възможности за кандидатстване към Панафриканската статистическа програма II, Инструмента за техническа помощ към ЕК, програмата за развитие на МВНР. Участието в тези обучения и срещи помогнаха за повишаване на качеството при администрирането на европейски проекти и управлението на консорциуми.

Приоритет 2.4.3. Подобряване на обхвата на споразуменията и партньорствата

С цел повишаване на ефективността, постигане на оптимална организация и координация при взаимодействието между институциите и по-ефективното изпълнение на определените функции и задачи НСИ, органите на статистиката и другите държавни институции продължиха съвместната работа в съответствие със сключените споразумения.

НСИ продължи да работи съвместно с Националния център за териториално развитие по проекта „Разработване на социално-икономически и демографски анализ на районите в Република България“ и Института за пазарна икономика.

През 2021 г. бяха сключени три нови споразумения за обмен на информация с: МВР, МЗ и Националната агенция за приходите. Споразумението с МЗ гарантира високо качество на данните за умирения по причини от COVID-19, като НСИ получава индивидуални данни, използвани в процеса по валидиране на статистическата информация. По силата на споразумението с Националната агенция за приходите беше създадена рубрика „Данъчна статистика“ на сайта на НСИ, в която бяха публикувани месечни данни за продажбите на течните горива.

През 2021 г. беше сключено споразумение за обмен на данни с ДАБ при Министерския съвет и беше актуализирано споразумението с МВР.

Националният статистически институт продължи да води последователна политика за развитие на двустранното сътрудничество със страните от Европейската политика на добросъседство - група „Изток“, група „Юг“ и страните от Западните Балкани.

НСИ има двустранни споразумения за сътрудничество в областта на статистиката с Армения, Беларус, Грузия, Молдова, Палестина, Азербайджан, Сърбия, Република Северна Македония, Хърватия, Румъния. Българската страна си сътрудничи с тези държави на базата на тригодишни планове с дейности. През годината бяха проведени 2 срещи за обмяна на опит между български и палестински експерти по отношение на енергийната статистика и възобновяемите енергийни източници и на системата за управление на метаданни. В края на 2021 г. беше уточнен планът за сътрудничество с Република Азербайджан за периода 2022-2024 година.

Традиционно преди пандемията НСИ ежегодно организираше обучения за млади статистици от страните от Балканския регион и страните от Европейската политика на добросъседство - група „Изток“. Те бяха оценени много високо от партньорите на НСИ и са основа за разширяване на сътрудничеството на Република България с държавите от тези региони. В тази връзка НСИ подаде в МВНР предложения за проектно финансиране на тези събития в рамките на програмата „Българско сътрудничество за развитие“, но за жалост тези проектни предложения не бяха подкрепени.

НСИ участва със свои експерти и в международен консорциум, воден от GORA Worldwide Consultants, за осъществяване на Многонационалните програми за

сътрудничество в областта на статистиката ИРА 2017 и ИРА 2019. По ИРА 2017 бяха проведени дейности за подкрепа чрез методологическа и техническа помощ на статистическите служби на Република Северна Македония, Република Косово и Република Албания в областта на бизнес статистиката, ХИПЦ, индексите на цените на жилищата, паритетите на покупателната способност и управлението на качеството и метаданните.

Дейностите по ИРА 2019 започнаха през настоящата година, като освен техническа среща, беше проведена и онлайн мисия с Република Косово в областта на ИПС.

По договор на Статистическия комитет на Армения със Световната банка експерти на НСИ им указаха методологична помощ при внедряване на стандарта SDMX.

Участието на представителите на НСИ в експертните мисии е важен фактор за понататъшното двустранно сътрудничество на Република България с тези държави.

3. ОТЧЕТ ПО ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ

3.1. Демографска и социална статистика

Преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 година

В изпълнение на Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета и Закона за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., (обн., ДВ, бр. 20 от 8.03.2019 г., изм., ДВ, бр. 109 от 22.12.2020 г.) (ЗПНЖФ2021), от 7 септември до 10 октомври 2021 г. беше проведено 18-ото преброяване в страната.

През 2021 година бяха извършени следните дейности по подготовка, организация и провеждане на Преброяване 2021:

- **Конфигуриране и адаптиране на софтуер за информационно-комуникационното осигуряване на дейностите по преброяването.** Всички дейности по управление на човешки ресурси, райониране, електронно преброяване, въвеждане на данни от преброяването и съпътстващите го извадкови изследвания бяха осъществени в специализирания софтуер за Преброяване 2021. Софтуерът е конфигуриран в съответствие с изискванията на методологията и технологията на преброяването в Република България. Извършени бяха дейности по свързване на информацията от предварителния обход и приложението за електронно преброяване, с цел улесняване на гражданите при самопреброяването.
- **Райониране на страната на контролни райони и преброителни участъци.** В съответствие с чл. 23 от ЗПНЖФ2021, НСИ извърши райониране на територията на страната на контролни райони и преброителни участъци и подготви преброителните списъци за преброяването с преброител. Районирането беше направено въз основа на събраната по време на предварителния обход цифрова информация (географски координати) за обектите на преброяване - сгради, входи или други жилищни единици, в които към критичния момент на преброяването могат да пребивават лица. Районирането беше извършено с активното съдействие на общинските преброителни комисии. Целта на районирането беше разделяне на територията на страната на части (контролни райони и преброителни участъци), дефинирани по предварително зададени критерии и при спазване на определени ограничения. Границите на преброителните участъци определиха териториалния обхват на действие на преброителите.
- **Инструментариум.** На основание чл. 6, т. 3 от ЗПНЖФ2021 НСИ разработи

инструментариум за провеждане на преброяването и организира отпечатването и разпространението му. Въз основа на получените отзиви от пробното електронно преброяване бяха направени изменения в основната преброителна карта. Пълният пакет от преброителни карти и инструкции беше утвърден с протокол № 6/11.09.2020 г. от заседание на ЦКП. Във връзка с постъпили в НСИ предложения за промяна в преброителната карта за сградите, жилищата и населението по отношение на въпрос „Н12. Вероизповедание“ и след съгласуване на предложенията с дирекция „Вероизповедания“ към Министерския съвет, беше проведена неприсъствена консултация на ЦКП за утвърждаване на направените промени. Промените бяха утвърдени с Протокол № 7/23.12.2020 година. Всички преброителни карти и инструкции, утвърдени от ЦКП, са налични на интернет страницата на Преброяване 2021.

- **Кампания по набиране на преброители и контрольори.** В съответствие с чл.10, ал. 7, т.3 от ЗПНЖФ2021 и графика на преброяването от 15 септември до 30 октомври 2020 г. беше проведена кампания за набиране на преброители и контрольори. Поради отместването на датата и периода на провеждане на преброяването с Решение № 61 от 21.01.2021 г. на Министерския съвет и предвид дългия период от време до новата дата, възникна необходимост от осъществяване на кампания за потвърждаване на участието в преброяването на лицата, подали заявления, както и набиране на нови. Втората кампания за набиране на преброители и контрольори беше проведена в периода от 17 май до 25 май - потвърждаване и от 25 май до 10 юни - подаване на нови заявления. В по-голяма част от общините беше достигнат необходимия брой преброители и контрольори. По-голям недостиг на хора имаше в някои райони на София, Пловдив и Варна, в Бургас, Стара Загора, Пазарджик и Плевен. По време на кампанията ръководството на НСИ проведе редица срещи с областни управители и кметове на общини, за осигуряване на ефективно участие и съдействие на местните власти в процеса.
- **Обучения.** В съответствие с чл.6, т.5 от ЗПНЖФ2021 и графика на преброяването, НСИ проведе следните обучения:
  - В периода 14 - 18 юни 2021 г. в УЦ Сливек на НСИ беше проведено обучение на обучители. Бяха обучени водещи служители от регионалните офиси на НСИ, които по предварително определен график направиха обучения на всички служители, участващи в обученията на преброители и контрольори;
  - Отделите „Статистически изследвания“ организираха обучения на всички служители, ангажирани в процеса на преброяване;
  - На 25 август 2021 г. беше проведено онлайн обучение за служителите, включени в подпомагащия център по отношение на специфични моменти, които биха затруднили потребителите при попълване на електронната преброителна карта;
  - В периода от 25 август до 3 септември 2021 г. бяха проведени едnodневни обучения на преброители и контрольори по график, утвърден от директорите на ТСБ, и в зали, осигурени от общинските администрации, при стриктно спазване на указанията на МЗ за предотвратяване на разпространението на COVID-19.

В допълнение към основните обучения през целия период на подготовка до стартиране на самото преброяване ЦУ на НСИ организира десетки онлайн сесии с всички ОСИ за обсъждане и даване на допълнителни разяснения по отношение на ПНЖ-2 и схемите на преброителните участъци, включително и въпроси, свързани с назначаването на позициите в ИС „Преброяване“, както и други въпроси.

- **Логистика.** На преброителите и контрольорите бяха осигурени всички необходими помощни и защитни материали - защитни маски, дезинфектанти, химикалки, торби,

архивни кутии и папки. Предпазните средства напълно отговаряха на изискванията на МЗ. До 15 август 2021 г. и преди стартирането на обученията в ОСИ, бяха доставени отпечатаните преброителни карти, инструкции за попълването им и служебните карти на преброителите, контрольорите и придружителите, както и материали за обучението. Всички кандидати за преброители и контрольори бяха проверени за чисто съдебно минало и ограничителни обстоятелства. В периода от 16 август до 3 септември 2021 г. директорите на ТСБ въз основа на протоколите за подбора на преброители и контрольори, получени от общинските преброителни комисии, сключиха граждански договори с предложените и проверени лица по Закона за задълженията и договорите. Общинските администрации осигуриха транспорт за доставяне на преброителните материали и помещенията, необходими за дейностите по преброяването.

- **Електронно преброяване.** Електронното преброяване стартира в 0.00 ч. на 7 септември и продължи до 24.00 ч. на 30 септември. Възможност да попълнят електронната преброителна карта имаха всички български и чужди граждани, които пребивават обичайно на територията на страната. Страницата на електронното преброяване беше достъпна на <https://e-census2021.bg> (или чрез сайта на НСИ - <https://nsi.bg>, или от информационната страница на Преброяване 2021 <https://census2021.bg>). В периода от 7 до 9 септември информационният сайт, през който беше достъпна системата, беше атакуван нееднократно с огромен зловреден трафик. Това затрудни изключително достъпа до приложението за въвеждане на данни, което от своя страна, доведе до спад на желаещите потребители за участие в електронното преброяване. В резултат на това едва 34% от населението на страната към 31.12.2020 г. беше преброено електронно.
- **Преброяване с преброител.** Преброяването с преброител беше проведено в периода 18 септември - 10 октомври чрез посещение на жилищата и домакинствата от преброителите и попълване на хартиена преброителна карта. За осигуряване на организацията на процеса по преброяване беше разработена Инструкция за текущ контрол на работата на терен, утвърдена с Протокол № 8/30.07.2021 г. от Централната комисия по преброяването. Преброяването с преброител беше съпътствано с редица трудности, породени от разпространението на COVID-19, периода от годината, свързан с мобилността на населението, множеството политически избори в страната, пораждащи обща нестабилност и криза в институционалното доверие.
- **Извадкови изследвания.** В изпълнение на чл. 37, т. 1 и 2 от ЗПНЖФ2021, успоредно с преброяването НСИ проведе две извадкови изследвания - Изследване на миграцията и миграционното поведение на населението и Изследване на раждаемостта и репродуктивното поведение на населението.
- **Контролни изследвания.** В изпълнение на чл. 38 от ЗПНЖФ2021, НСИ проведе извадкови контролни изследвания за проверка на точността на регистрираните данни и за пълнотата на обхвата на единиците на наблюдение. Основната цел на контролното изследване на точността на регистрираните данни е оценка на получената при Преброяване 2021 информация по отношение на верността на вписаните данни за населението и жилищата. Основната цел на контролното изследване за пълнотата на обхвата на единиците на наблюдение е установяване на допуснатите грешки при обхвата на населението и жилищния фонд към 7.09.2021 г. и вероятните източници на тези грешки.
- **Подпомагащ център, подпомагащи пунктове и временни преброителни пунктове.** За подпомагане на лицата, възползвали се от възможността за електронно преброяване, беше създаден подпомагащ център. Над 400 служители от

ЦУ и ТСБ на НСИ отговаряха на гражданите по време на преброяването на населението и жилищния фонд между 7 септември и 10 октомври. В периода на електронното преброяване НСИ разкри подпомагащи центрове за съдействие на гражданите по отношение на попълването на електронната преброителна карта. На място гражданите бяха преброявани електронно на устройства, осигурени от института, като в процеса на попълване на онлайн картата получаваха съдействие от експертите от ОСИ и ЦУ на НСИ. В периода на преброяването с преброител в съответствие с чл. 7, ал. 5, т. 4 от ЗПНЖФ2021 НСИ разкри временни преброителни пунктове за съдействие на гражданите, както и на преброителите и контролорите по въпроси, свързани с преброяването.

- **Комуникационна кампания.** Успоредно с всички дейности по подготовка, организация и провеждане на Преброяване 2021 беше проведена мащабна комуникационна кампания.

Демографска статистика

В областта на демографската статистика през 2021 г. бяха проведени в срок всички статистически изследвания, включени в НСП. Осъществена беше регулярната обработка и производство на данни по изследванията на раждаемостта, смъртността, миграцията, брачността и бракоразводността, които осигуриха необходимата информация за изчисляване на броя и структурите на населението и основните демографски показатели, в съответствие с изискванията на Регламент №1260/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската демографска статистика.

Данните за референтната 2020 година бяха публикувани и предоставени на ЕК в съответствие със заложените срокове.

Продължи работата по изготвянето на данни съгласно чл. 6 от Регламент № 862/2007 на Европейския парламент и на Съвета относно „Статистика на разрешенията за постоянно пребиваване и постоянно пребиваващите граждани на трети страни“.

В областта на статистика на миграцията и международната закрила през 2021 година беше разширен обхвата на данните, предоставяни на Европейската комисия (Евростат) по чл. 6 и 7 от Регламент (ЕС) 2020/851 на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 862/2007, с източник МВР. НСИ започна валидиране и предоставяне на данни на Евростат по чл. 4 за статистика относно международната закрила, с източник ДАБ.

През 2021 г. във връзка с извънредната епидемична обстановка в страната, породена от разпространението на COVID-19 и потребността от навременна информация за общата смъртност в страната, НСИ продължи, както през 2020 г., ежеседмичното публикуване на данни за смъртността на интернет страницата на НСИ и ежеседмичното предоставяне на данни за умиранията на ЕК. През 2021 г. НСИ започна да публикува и тримесечни прессъобщения за общата смъртност в страната.

През 2021 г. НСИ осъществи дейностите по проект „Статистика на европейските градове“. Целта на проекта е осигуряване на надеждна, пълна и сравнима в географски и времеви аспект информация за урбанизираните територии на европейския континент посредством събиране на голям обем данни от различни статистически изследвания. България участва в работата по осигуряване на данни от 2004 година.

Пазар на труда

През 2021 г. започна провеждането на допълнителния модул към Наблюдението на работна сила - „Положение на мигрантите и техните преки потомци на пазара на труда“, както и подготовката за допълнителен модул „Професионални умения“. Приключи

методологичната работа по изпълнението на Регламент (ЕС) 2019/1700 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на обща рамка за европейската статистика за лицата и домакинствата, като беше внедрен нов инструментариум за изследването на работната сила. Започна подготовката по използването на нов метод на събиране на данни с помощта на компютър и проучване на възможностите за използване на административни данни за променливата брутна заплата.

Приключи работата по проект на ЕК „Наблюдение на работната сила - Допълнителен модул 2020 - Трудови злополуки и други здравни проблеми, свързани с работата“.

В областта на предоставяната от предприятията статистическа информация за възнагражденията и разходите за труд беше внедрена новата информационна система „Бизнес цикли“. Проведено беше четиригодишното Наблюдение на разходите за труд 2020, съгласно Регламент № 530/1999 на Съвета и Регламент на Комисията № 1737/2005. Продължи работата по регулярните годишни и краткосрочни изследвания на заетостта и разходите за труд както и регулярното получаване на информация от административния регистър на осигурените лица от Националния осигурителен институт, което способства за подобряване качеството и пълнотата на статистическите данни за наетите лица и средната работна заплата.

През 2021 година експертите на НСИ в областта на статистиката на пазара на труда участваха в следните работни групи:

- Работни групи на Евростат по статистика на пазара на труда и статистиката на възнагражденията и разходите за труд;
- Работна група за разработване на Национален план за действие по заетостта през 2022 година.

Образование и учене през целия живот

Регулярните изследвания на висшето образование, докторантите и професионалното обучение в ЦПО, бяха проведени съгласно заложените срокове. От настоящата година данните за предучилищното и училищното образование бяха изготвени изцяло с използване на административните регистри на Министерството на образованието и науката. В съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство по Регламент (ЕС) № 912/2013 на Комисията относно изготвянето и развитието на статистиката в областта на образованието и обучението през целия живот бяха предоставени данни по съвместните въпросници на Евростат, ОИСР и ЮНЕСКО за финансовите и нефинансовите показатели в областта на статистиката на образованието.

През 2021 година беше проведено извадково наблюдение в предприятията на тема „Наблюдение на продължаващото професионално обучение на заетите лица“ (CVTS6) съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 1153/2014 на Европейската комисия. С цел улесняване на респондентите, облекчаване на процеса на обработка и повишаване на качеството на статистическата информация беше използвана онлайн система за въвеждане на данни директно от респондентите. Добавени бяха и въпроси за оценка на въздействието на пандемията и ограничителните мерки върху организацията на продължаващо професионално обучение.

Започна подготовка за провеждане на извадковото наблюдение в домакинствата „Изследване на образованието и обучението за възрастни“ (AES2022). Изследването се провежда веднъж на шест години във всички държави-членки на Европейския съюз по единна методология. То е основният източник на информация за ситуацията и тенденциите в ученето през целия живот, характеристики на образованието и обучението, образователен опит, резултати от образованието, пречки пред участието. За повишаване

на качеството на данните, преминаване към нов метод за събиране на данни и постигане на съответствие със законовите разпоредби, регулиращи изследването на европейско ниво, беше сключено споразумение за субсидия с Европейската комисия (Евростат).

Култура

Всички регулярни изследвания в областта на културата (изследвания на музеи, сценични изкуства, радио- и телевизионна програмна дейност, издателска дейност) бяха изпълнени съгласно обявените срокове и методология, базирана на препоръките на ЮНЕСКО и Евростат.

През изминалата година експерти на НСИ отново участваха активно в дейността на работна група в Евростат за разработване на общоевропейска методологическа рамка за статистика на културата, включваща концепции и приложими дефиниции. Бяха попълнени специфични въпросници, свързани с областта на „Издателската дейност“, с цел идентифициране на статистическата информация, за която вече има налични статистически данни в много страни и потенциално биха могли да бъдат по-хармонизирани на общоевропейско ниво.

Обществено здраве и здравословни и безопасни условия на труд

През 2021 г. в изпълнение на Регламент (ЕО) № 1338/2008 на Европейския парламент и на Съвета относно статистика на Общността в областта на общественото здраве и здравословните и безопасни условия на труд НСИ проведе регулярните статистически изследвания, осигуряващи информация в отделните области на статистика на общественото здраве.

Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 328/2011 на Комисията бяха изпратени и валидирани индивидуалните данни за 2019 г. за умиранията и мъртворожданията по причини на ниво четвърти знак на Международната класификация на болестите, X ревизия.

Предоставени бяха данни по съвместните въпросници на Евростат, ОИСР и Световната здравна организация за финансовите и нефинансовите показатели в областта на статистика на здравеопазването. Във връзка с подготовката на Регламент за прилагане на Регламент (ЕО) № 1338/2008 по отношение на статистическите данни за нефинансовите показатели в областта на статистика на здравеопазването беше извършена методологическа работа и междуинституционална координация за показателите, предвидени като задължителни за предоставяне от държавите членки.

През годината Евростат валидира данните от изследването „Европейско здравно интервю“, проведено в изпълнение на Регламент (ЕС) 2018/255 на Комисията. Окончателните данни от изследването бяха оповестени своевременно.

Във връзка с разпространението на COVID-19 през настоящата година нарасна търсенето на статистическа информация в областта на статистика на здравеопазването от държавни институции, неправителствени организации, изследователски екипи и граждани. За тази цел в срок бяха подготвени данни и методологични пояснения за всички заявки от потребители, постъпили в НСИ.

Дирекция „Национални здравни данни и електронно здравеопазване“ при Националния център по общественото здраве и анализи към МЗ изпълни всички статистически изследвания и дейности, включени в НСП. Като орган на статистиката проведе в срок планираните изследвания и разпространи информация по основните статистически показатели.

Доходи и условия на живот

През 2021 г. Наблюдението на домакинските бюджети, което оценява доходите, разходите и потреблението на домакинствата беше проведено съгласно сроковете, заложи в НСП.

През изминалата година изследването „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“ беше проведено съгласно новия рамков Регламент (ЕС) 2019/1700 на Европейския парламент и на Съвета за изследванията в домакинствата. Освен стандартните целеви променливи в изследването бяха включени допълнителни променливи за получена финансова помощ от правителството от схеми, свързани с COVID-19 кризата през 2020 година. Включени бяха и променливите от модул 2021 Здраве, целящи събиране на допълнителна информация за финансовото натоварване, свързано с разходи за медицински и стоматологични услуги, периодичност на посещенията и консултации с личен лекар и специалист, извършване на физически дейности по време на работа и извън работа, изчисляване на индекс на телесна маса. Добавен беше въпрос за оценка на прякото или косвеното въздействие на пандемията от COVID-19 върху психичното здраве на респондентите. Към регистър 2 бяха включени въпроси от модул 2021, свързани със здравето на децата, дистанционно обучение в училище заради COVID-19 и въпросите от ad-hoc модула за условия на деца в разделени семейства.

Работата на терен беше проведена в периода април-юни 2021 година. Обработката и анализирането на информацията от изследването бяха осъществени съгласно сроковете според НСП. Предварителни данни с резултати от изследването бяха изпратени на Евростат през м. декември 2021 г., съгласно новите изисквания за навременност на информацията.

С цел подобряване на обхвата и качеството на статистическите данни за доходите през 2021 г. продължи използването на данни от НОИ за размера на получаваните пенсии, добавки към пенсиите и допълнителни обезщетения и помощи по вид и месеци от регистър „Пенсии“, както и годишни данни за лицата, получаващи обезщетения и помощи по Кодекса за социално осигуряване (Регистър на обезщетенията). За допълване на липсваща информация за доходите и валидиране на данните в наблюдението „Статистика на доходите и условията на живот“ от НОИ бяха използвани данни за осигурените лица, от Агенцията за социално подпомагане - за лицата, получаващи помощи, а от НАП - за лицата, подали годишна данъчна декларация.

Продължи работата по проект „Нови подходи за генериране на данни за трудно достижими групи от населението, изложени на риск от нарушаване на техните права“, финансиран от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014 - 2021 г. по програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“. Проектът се изпълнява в партньорство с Агенцията на Европейския съюз за основни права. Целта на проекта е разработване на иновативни методи и подходи за събиране на данни и адаптиране на съответните индикатори, необходими за формулиране и осъществяване на политики, насочени към представители на уязвими групи от населението.

През 2021 г. беше организирана мащабна онлайн конференция под надслов „Първи резултати и следващи стъпки“. Участваха представители на Европейската комисия, международни организации, държавната и местните власти, научната общност и неправителствените организации. На конференцията беше представен докладът „Ключови показатели за социално включване и основни права в България“ - първият от серия тематични доклади, подготвени в рамките на проекта. В доклада се разглеждат осем тематични области: образование; заетост; бедност и социално изключване; здраве; жилищни условия; дискриминация, тормоз и насилие; и участие, изграждане на сътрудничество и доверие, които са приложени на три нива на анализ: национално,

регионално и дезагрегирано по групи. Изследването на социалния и икономически контекст, в който могат да се проявят рисковете от бедност, социално изключване и нарушаване на основните права, позволява формулирането на адекватни политики на всички нива на управление. Започна работа по следващите тематични доклади, в които ще бъде направен по-задълбочен анализ на състоянието на децата, ромите, хората с увреждания и възрастните хора в страната.

Социална защита

В съответствие с Регламент (ЕО) № 458/2007 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейската система за интегрирана статистика на социалната защита през 2021 г. приключи попълването на статистически данни за 2019 г. по Основния модул на системата и по Модула за бенефициентите на пенсии. Основният модул съдържа данни за приходите и разходите по схеми на социална защита и по функции. Бяха спазени изискванията на Регламент (ЕО) № 110/2011 на Комисията по отношение на подходящите формати за предаване на данни, резултатите, които следва да се предават, и критериите за измерване на качеството по отношение на ESSPROS модула за нетните обезщетения за социална закрила. Източник на данни за статистиката на социалната защита са информационните системи и регистри на министерства и ведомства, управляващи схеми за социална защита. От НОИ бяха получени годишни данни за приходите и разходите по схеми 01 до 06 (основен модул по ESSPROS), както и данни за броя на бенефициентите на пенсии, класифицирани по схеми, по видове пенсии и по пол, в съответствие с формата за предоставяне на информация по Модула за бенефициентите на пенсии.

През септември бяха подготвени и изпратени в Евростат ранни оценки за направените разходи за социална защита в страната по функции на ESSPROS, отнасящи се за 2020 година. Изпращането на ранни оценки по Основния модул на системата се осъществява пилотно и не е обвързано с изпълнението на конкретен регламент - оценките се изпращат доброволно от страните, които желаят да вземат участие.

Престъпност и правосъдие

През 2021 г. НСИ реализира регулярно провежданите статистически изследвания за престъпленията, обвиняемите и осъдените лица (вкл. и осъдените непълнолетни лица) и дейността на местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

През годината продължи изпълнението на дейностите по проект „Изследване на насилието, основано на пол (Survey on Gender-Based Violence - full implementation)“ в изпълнение на Споразумение за субсидия с Европейската комисия. Основната цел е осигуряване на съпоставими статистически данни за разпространението на насилието, основано на пол в страните от Европейския съюз. Проучването се провежда в държавите членки по единна методология и хармонизиран инструментариум, разработени и утвърдени от Евростат и при стриктно спазване изискванията на националните законодателства на страните. Фокусът на изследването е поставен върху разпространението на насилието сред жените на възраст 18 - 74 години, като ще бъдат обхванати около 8 000 жени в цялата страна, живеещи в обикновени домакинства. Реализирането на проекта ще осигури надеждни, съпоставими и представителни данни за разпространението на явлението на национално и европейско ниво.

В изпълнение на ангажиментите си като национален координатор в областта на престъпността и наказателното правосъдие, НСИ предостави статистическа информация за:

- съвместния въпросник на ООН/Евростат, административни данни от всички етапи на наказателния процес, незаконната миграция, престъпленията относно атаките

срещу информационните системи и регионални данни за регистрираните от органите на полицията престъпления, съгласно дефинициите на Международната класификация на престъпленията за статистически цели на ООН;

- статистически данни по член 11 от Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз,
- данни за трафика на хора, в съответствие с дефинициите на Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него.

3.2. Макроикономическа статистика

Годишни икономически сметки и тримесечни сметки

През 2021 г. продължи работата по методологическото развитие и подобряване качеството на данните с цел повишаване степента на хармонизиране с регламентите на ЕК - годишни данни за БВП и неговите компоненти по производствен, метод на доходите и метод на крайното използване; финансови национални сметки; данни за заетостта и отработените човечески часове; регионални сметки; тримесечни и годишни сметки по институционални сектори.

За нефинансовите национални сметки беше извършена методологическа ревизия за прилагане на изискванията на ЕС и подобряване на качеството на динамичния ред от годишни и тримесечни данни за периода 1995 – 2020 година.

През 2021 г. продължи работата по разработването и усъвършенстването на финансовите национални сметки. В изпълнение на програмата на Евростат за предоставяне на данни в областта на националните сметки през 2021 г. бяха разработени и предоставени данни за 2020 година. Беше извършена и ревизия на целия динамичен ред от данни за периода 1995-2019 година.

Държавна финансова статистика

Усилията в областта на държавната финансова статистика бяха насочени към понататъшното методологическо развитие и подобряване на качеството на данните.

Продължи работата по отчитане на нотификационните таблици за дефицита и дълга на институционалния сектор „Държавно управление“ два пъти годишно - предварителни и окончателни данни. Съгласно ЕСС 2010 бяха разработени и предоставени данни за периода 1997 - 2020 година.

Продължи работата по разработване и публикуване на месечни, тримесечни и годишни данни за дефицита на държавите - членки на ЕС, на основание на задълженията по Директива 85/2011 на ЕС.

Съгласно изискванията за предоставяне на допълнителни данни на основание Директива 85/2011 на ЕС продължи работата по предоставяне на информация на годишна база за необслужваните кредити към сектор „Държавно управление“; за задълженията на държавните предприятия и участието на държавата в капитала на предприятията в процент от БВП.

Съгласно Програмата на Евростат за предоставяне на данни в областта на държавната финансова статистика бяха разработени и предоставени данни съгласно ЕСС 2010:

- таблица 2. „Основни макроикономически индикатори за институционален сектор „Държавно управление“ за 2020 година, както и ревизирани данни за периода 1995

– 2019 година;

- таблица 9. „Данъци и социални осигуровки по сектори на Държавно управление“ за 2020 година, както и ревизирани данни за периода 1995 – 2019 година;
- таблица 11. „Разходи на институционален сектор „Държавно управление“ по функции“ общо и по подсектори на 2-ро ниво съгласно класификацията КОФОГ за 2020 година, както и ревизирани данни за периода 1995 – 2019 година;
- таблица 25. „Тримесечни нефинансови сметки на институционален сектор „Държавно управление“ за 2020 година, както и ревизирани данни за периода 1999 – 2019 година.

Мониторинг на собствените ресурси

През 2021 г. в областта на мониторинга на собствените ресурси бяха изменени данните за БНД по въведени резерви на ЕК и рутинни ревизии на входящата информация и бяха разработени данни за 2021 г. за средно претеглената ставка на ДДС.

През 2021 г. във връзка с прилагането на Системата за собствените ресурси беше прието Решение на Министерския съвет № 229 от 20.03.2021 г. за определяне на отговорните институции в Република България за прилагане на системата на собствените ресурси на Европейския съюз. Участието на експерти в областта на статистиката на околната среда беше чрез предоставяне на данни за количеството на пуснатите на пазара пластмасови опаковки на национално ниво. Те са необходими за изпълнение на задълженията на страната по прилагането на системата на собствените ресурси на Европейския съюз.

Потребителски цени

Основен приоритет в работата беше провеждането на месечните статистически наблюдения на потребителските цени, които осигуриха необходимата информация за изчисляване на индексите на потребителските цени и инфлацията. През 2021 г. индексите на потребителските цени бяха произведени съгласно методологичните препоръки на Евростат относно производството на ХИПЦ в контекста на кризата, свързана с COVID-19.

Продължи работата по усъвършенстване на методологията, конструирането и производството на индексите на потребителските цени във връзка с хармонизирането с европейските и международните стандарти. През 2021 г. беше актуализирана извадката от търговски точки за наблюдение, подобрен беше подборът на стоките и услугите, включени в потребителската кошница, разширен беше обхватът на някои подиндекси. Усъвършенствана беше системата от статистически тегла чрез разширено използване на информация от допълнителни източници.

Въз основа на регулярните тримесечни статистически наблюдения на цените на жилищата се изчисляват индексите на цените на жилищата в Р България. Продължи работата по включване на методологични подобрения, оптимизиране на събирането на данни и на производствените процеси и въвеждането на нови източници на данни в областта на индексите на цените на жилищата и показателите за недвижимите имоти.

НСИ продължи участието си в Програмата за европейски сравнения на ППС, която е част от текущата програма по статистика на ЕК и се координира от Евростат/ОИСР, като постигна целите, заложи в европейския работен план за изчисляване на ППС през 2021 година.

През 2021 г. НСИ проведе планираните шест ценови наблюдения, от които две на стоки и услуги по съгласувани европейски потребителски кошници за групите: E21-1 „Храни, напитки и тютюн“ и E21-2 „Облекла, обувки и лични принадлежности“.

Проведени бяха и четири специализирани ценови наблюдения: „Здравни услуги в болнични заведения“; за жилищни наеми в избрани агенции за недвижими имоти в столицата; за избрани условни строителни обекти; за машини и съоръжения. Подготвена и своевременно изпратена в Евростат беше допълнителна национална статистическа информация.

В тази тематична област през 2021 г. експертите от НСИ активно участваха в работата на следните работни групи:

- Работна група на Евростат „Статистика на цените“;
- Работна група на Евростат „Статистика на недвижимите имоти“;
- Работна група на Евростат „Паритети на покупателната способност“.

През 2021 г. експертите от НСИ се включиха в следните обучения и семинари:

- Курс за обучение по ESTP на тема „Използване на R в официалната статистика: оценки базирани на модели“;
- Курс за обучение по ESTP на тема „Преминавана към статистически системи базирани на регистри“;
- Курс за обучение по ESTP на тема „Въведение в големите данни-3 уебинара“;
- Курс за обучение по ESTP на тема „ЕСС Приложение за въвеждане на методология-уебинар“;
- Курс за обучение на тема „ДК-1 Текстобработка (по ECDL) - базов“, организиран от ИПА;
- Курс за обучение на тема „ДК-2 Текстобработка (по ECDL) за напреднали“, организиран от ИПА;
- Курс за обучение на тема „ДК-9 Колаборативна работа в дигитална среда“, организиран от ИПА;
- Курс за обучение на тема „ДК-10 Умения за работа с презентационен софтуер“, организиран от ИПА;
- Видеоконференция „Сканирани данни и уеб скрапинг“, организирана от Евростат;
- Видеоконференция „Статистика на търговските недвижими имоти“, организирана от Евростат;
- Видеоконференция „Работна среща ППС“, организирана от Евростат.

3.3. Бизнес статистика

Годишна бизнес статистика

Всички дейности по провеждане на регулярните изследвания, включени в НСП, в областта на структурна бизнес статистика, статистиката на предприятията под чуждестранен контрол (FATS), чуждестранните преки инвестиции, разходите за придобиване и придобитите дълготрайни материални активи, статистиката на финансовите и нефинансовите предприятия и годишните специфични изследвания по икономически дейности, както и по месечното и годишно наблюдение на производството и продажбите на промишлени продукти бяха изпълнени качествено и в срок.

Основен приоритет в областта на бизнес статистиката беше усъвършенстването на инструментариума и методологията за отчетната 2021 г. в изпълнение изискванията на Регламент (ЕС) № 2019/2152 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019

година за европейската бизнес статистика и за отмяна на 10 правни акта в областта на бизнес статистиката и Регламент (ЕС) за изпълнение № 2020/1197 на Комисията от 30 юли 2020 година за установяване на технически спецификации и правила по силата на Регламент (ЕС) № 2019/2152.

Всички задачи по обработка и предоставяне на данни за международни организации, за националните статистически издания, по сключени договори, споразумения и заявки за предоставяне на статистическа информация в посочените области бяха изпълнени качествено и в срок.

Експертите на НСИ участваха в онлайн срещи и писмени консултации с държавите членки по въпросите, свързани с качество на данните и новите изисквания относно данните, предоставяни на Евростат в съответните области.

През 2021 г. експерти от Националния статистически институт участваха в дейността на Комитета за наблюдение на ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 - 2020 г. и ОП „Инициатива за малки и средни предприятия“ 2014 - 2020 г. (КН на ОПИК и ОПИМСП 2014 - 2020), както и в Тематична работна група по разработване на Програма за конкурентоспособност и иновации в предприятията за програмния период 2021 - 2027 година.

През 2021 г. НСИ продължи работата по проект „Глобалните вериги стойности - изследване на международния сорсинг“ в изпълнение на споразумение за субсидия с Европейската комисия, в съответствие с ревизираната методология и инструментариума на модула, който е включен като задължително тригодишно наблюдение в Регламент (ЕС) № 2019/2152 на Европейския парламент и на Съвета. В рамките на проекта бяха събрани данни от предприятията за измерването на влиянието на глобалните вериги за създаване на стойност в Република България; идентифициране на бизнес функциите, които биват премествани в друго предприятие в страната или в чужбина (вътрешен и международен сорсинг); оценяване на изгубените или създадените работни места в резултат на международния сорсинг. Предстои данните от проекта да бъдат обработени и предоставени на Евростат до края на м. март 2022 година.

През 2021 г в областта на националното Продком наблюдение продължи системния подход за подобряване обхвата, точността и качеството на първичната статистическата информация чрез актуализация на техническото задание.

Дейностите включваха разширяване на задължителния входящ контрол и изискванията на ниво предприятие; завишаване на сравнителния анализ и контрол за пълнота и съгласуваност на данните с резултатите от други статистически изследвания в НСИ; детайлно сравнение с данни от минали периоди; използване в максимална степен на административните източници в статистическия процес, гаранция за точност и качество на първичните данни.

Анализът на получените резултати показва повишаване събираемостта на качествена, достоверна, значима, актуална и международно сравнима статистическа информация в областта на Продком статистиката.

През 2021 г продължи работата по изпълнението на новите изисквания за PRODCOM данни в Регламент (ЕС) № 2019/2152 на Европейския парламент и на Съвета, свързана с осигуряването на сравними и съгласувани данни за произведената на ишлеме от подизпълнители продукция, като компонент на продажбите на ниво ЕС. В тази връзка националната практика беше приведена в съответствие с общите методологични указания, определени в PRODCOM модула на Регламента.

Експерти на НСИ взеха участие в онлайн срещи и дискусии с държавите членки по въпроси, свързани с промените в начина на събиране, обработка и отчитане на

производството на ишлема в рамките на ЕС; промените в информационно-технологичната система за предаване и валидиране на входните файлове с данни; третирането на конфиденциалността и производството и разпространението на PRODCOM продуктови агрегати.

За потребителите беше осигурена навременна, надеждна и онлайн достъпна, безплатна статистическа информация по продуктови агрегати на КПИД, със съпътстващи метаданни, даващи възможност за правилно тълкуване на резултатите, при опазване на статистическата тайна.

През 2021 г. в областта на месечното Продком наблюдение вниманието основно беше насочено към усъвършенстването на дейностите, свързани с изпълнение на текущите задачи по ежемесечното производство и разпространение на информация за производството и продажбите на вътрешния пазар на основни промишлени продукти. Основен приоритет беше въвеждането в експлоатация на нова онлайн Информационна система „Бизнес цикли“. Експертите на НСИ активно участваха в разработване и тестване на системата. Специално внимание беше отделено на проблемите, свързани с качеството на първичните данни и повишаване на равнището на оперативността и точността при осъществяване на информационните процеси по предоставяне на информация - въвеждане, корекция и формиране на изходи.

Краткосрочна бизнес статистика

Всички регулярни изследвания от НСП (продажби в промишлеността, строителството, търговията и услугите; дейност на нефинансовите предприятия; цени на производител в промишлеността и услугите; цени на производител на основен ремонт и подобрения на жилища и жилищни сгради; разходи за придобиване на ДМА; разрешено и започнато ново строителство на сгради) бяха проведени качествено и в срок, в съответствие с националното и европейското законодателство. Всички краткосрочни показатели бяха изчислени в съответствие с изискванията на Регламентите по КБС, като същите бяха публикувани на национално ниво и предоставени на Евростат.

През 2021 г. започна изчисляването на показатели за качеството (Средна ревизия и Средна абсолютна ревизия) в търговията и услугите.

Публикувани бяха за първи път индекси на оборота на ниво група за раздел „Търговия с автомобили и мотоциклети, техническо обслужване и ремонт“ и раздел „Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по текущи цени.

Започна предаването в Евростат на календарно изгладени данни за Индексите на оборота в промишлеността.

През 2021 г. продължи работата по оценка, усъвършенстване на методологията, подобряване на качеството на данните от КБС и поддържане на съпоставимостта на динамичните редове. Бяха актуализирани извадките с цел осигуряване на по-добра представителност и отразяване на промените в структурата на нефинансовите предприятия.

За поредна година НСИ получи от НАП в договорените срокове месечна информация за подадените ДДС-декларации, използвана за подобряване на качеството и пълнотата на краткосрочните статистическите показатели в областта на търговията и услугите.

Продължи работата по адаптиране на националната система за производство на статистически данни към изискванията на новия Рамков регламент за интегриране на бизнес статистиката (FRIBS) в областта на КБС.

През 2021 г. експертите от НСИ се включиха в работата на следните срещи,

организиран от Евростат:

- Онлайн среща относно изискванията към метаданните за 2020 година, организирана от Евростат;
- Семинар на тема „Предизвикателствата пред официалната статистика по време на пандемията от COVID-19“;

През 2021 г. продължи участието на експерти от КБС и статистика на транспорта в работна група, част от Център за върхови постижения в областта на анализа на времевите редове.

Енергийна статистика

Всички дейности по провеждане на регулярните месечни, шестмесечни и годишни изследвания и производство на данни в областта на енергийната статистика бяха изпълнени качествено и в срок.

През 2021 г. експертите в областта на енергийната статистика взеха участие в съгласувателни процедури и консултации относно:

- Проект на Регламент на Комисията за изменение на Регламент (ЕО) № 1099/2008 на Европейския парламент и на Съвета относно енергийната статистика, по отношение на актуализации за годишната и краткосрочна месечна енергийна статистика;
- Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България;
- Рамковата позиция за Предложението за Директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета, Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Директива 98/70/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, относно насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, и за отмяна на Директива (ЕС) 2015/652 на Съвета;
- Проект на рамкова позиция на Република България по предложението за преразглеждане на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност;
- План за действие относно статистиката за Европейската зелена сделка;
- Проект на рамкова позиция на Република България по предложението за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно създаване на Социален фонд за климата;
- Националната стратегия за околна среда;
- Националната програма за развитие „България 2030“;
- Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Р България.

През 2021 г. беше организирана среща с Енергоразпределителните дружества във връзка с бъдещото отчитане на данни съгласно новите изисквания на Регламент 1099/2008 относно статистиката за енергийния сектор относно потреблението на слънчева фотоволтаична енергия от собствено производство и потреблението на енергия от централите за данни.

Актуализиран беше инструментариумът в областта на енергийната статистика в съответствие с последните изменения на Регламент (ЕС) 1099/2008 относно статистиката за енергийния сектор.

През 2021 г. във връзка с бъдещия мониторинг на Енергийния съюз и Европейската зелена сделка и в изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 1099/2008 относно статистиката за енергийния сектор започна работата по проект „Енергийна статистика: подкрепа на Енергийния съюз и допълнително дезагрегиране на крайното потребление на енергия“ в частта му по пакет № 1 „Дезагрегиране на статистиката за крайното потребление на енергия в сектор Транспорт“.

В тази тематична област през 2021 г. експертите от НСИ се включиха в работата на следните работни групи:

- РГ „Енергийна статистика“ на Евростат,
- РГ „ДИМЕСА“ на Евростат,
- РГ14 „Енергетика“ към Министерство на енергетиката.

Беше взето участие и в обучения на:

- Евростат - Работа с IT приложения за изготвяне на енергийни баланси, общ енергиен баланс и дял на възобновяемата енергия и секторни дялове,
- Институт по публична администрация - Електронни таблици за напреднали.

Транспорт

В областта на транспортната статистика основен приоритет през 2021 г. беше провеждането на всички годишни и краткосрочни изследвания, включени в НСП. Те бяха изпълнени качествено и в срок, в съответствие с националното и европейското законодателство.

Продължи събирането, обработката и изпращането в Евростат на данни за железопътния транспорт съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 2016/2032 на Европейския парламент и на Съвета, изменящ Регламент (ЕО) № 91/2003 относно статистиката на железопътния транспорт по отношение на събирането на данни за товарите и пътниците. През 2021 г. освен основните набори данни бяха предоставени и регионални данни за извършените вътрешни и международни железопътни превози, които се събират на всеки пет години, съгласно действащото законодателство.

В областта на статистика на транспорта НСИ със съдействието на органите на статистиката **Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“** и **Изпълнителната агенция „Морска администрация“** към Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията изпълни изследванията в областта на въздушния транспорт и за дейността на речните и морските пристанища. Ползотворното сътрудничество между НСИ и двете агенции доведе до повишаване на качеството на получените данни чрез по-детайлна проверка на данните.

През годината Изпълнителната агенция „Морска администрация“ продължи работата по редовното подготвяне и предоставяне на статистическата информация относно дейността на речните и морските пристанища. Събирането и предоставянето на статистически данни беше извършено в сроковете и при съобразяване със специфичните номенклатури и отчетни форми, предвидени в Регламент (ЕС) №974/2018 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2018 г. относно статистиката за превоза на товари по вътрешни водни пътища, и Директива 2009/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. относно статистическите данни при превоз на товари и пътници по море, както и на Регламент (ЕО) №1304/2007 на Комисията от 7 ноември 2007 г. за изменение на Директива 95/64/ЕО на Съвета, Регламент (ЕО) №1172/98 на Съвета, регламенти (ЕО) №91/2003 и (ЕО) №1365/2006 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на създаването на NST 2007 като единна класификация на превозваните товари с някои

видове транспорт.

Информацията, подавана от пристанищата и пристанищните терминали, обхваща 100% от дейността на морските и речните пристанища на Р България, свързана с обработката на товари и пътници.

През 2021 г. продължи тестването на новите SDMX формати за всички изследвания в областта на статистиката на транспорта, съгласно инструкциите и сроковете на Евростат. Новите SDMX формати следва да бъдат внедрени през следващата отчетна година.

НСИ продължи да оказва съдействие на Управляващия орган на ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014 - 2020 г. относно предоставянето на информация за индикаторите за резултат по ОППТИ от компетенцията на НСИ, съгласно изпълнението на предварително общо условие 7 „Статистически системи“ на Споразумението за партньорство. Също така НСИ взе участие в РГ за подготовка на ОП „Транспортна свързаност“ 2021 - 2027 година.

Туризм

През 2021 г. продължиха дейностите на НСИ, свързани с провеждането на регулярните статистически изследвания в областта на туризма и бяха изпълнени в срок задачите по осигуряване на статистическа информация за развитието на туризма в страната относно дейността на местата за настаняване, пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България, туристическите пътувания и разходите за туризъм на населението и сателитните сметки за туризма. Месечните и тримесечни наблюдения бяха проведени в съответствие с препоръките на Световната организация по туризъм и съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 692/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската статистика на туризма, Регламент (ЕС) № 1051/2011 на Комисията за прилагане на Регламент (ЕС) № 692/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската статистика на туризма по отношение на структурата на отчетите за качеството и предаването на данните и Делегиран Регламент на Комисията (ЕС) 2019/1681 за изменение на Регламент (ЕС) № 692/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската статистика на туризма.

През 2021 г. НСИ продължи да провежда ежемесечно наблюдение в сферата на туризма като отрасъл, който е един от най-силно засегнатите от кризата. Чрез анкетно проучване сред управителите на местата за настаняване беше събрана точна и навременна информация за състоянието и развитието на техния бизнес по време на епидемичната обстановка в страната. Данните, получени от специално организирани наблюдения бяха представени в графики и прессъобщения.

Във връзка с нов Делегиран Регламент на Комисията (ЕС) 2019/1681 за изменение на Регламент (ЕС) № 692/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската статистика на туризма беше актуализирана ИС „Места за настаняване“ по отношение предаването на годишни данни в Евростат.

Експерти от НСИ взеха участие в онлайн работни групи на Евростат - РГ за сателитни сметки в туризма и РГ по статистика на туризма, в Глобален форум за туристическа статистика, знания и политики, както и в онлайн курс на ESTP – „Сателитни сметки за туризма“.

През 2021 г. НСИ продължи участието в доброволно докладване на данни по месеци, във връзка с инициатива на Евростат за събиране на допълнителни данни относно реализирани нощувки в местата за настаняване от българи и от чужденци по страни на гражданство. Целта на инициативата е наблюдение на въздействието на COVID-19 върху туризма, както и възстановяването на туристическите пътувания чрез споделяне на

„огледална“ информация за туристическите потоци между европейските държави. Данните бяха събирани и предоставени на Евростат съгласно приложение II към Регламент (ЕС) 692/2011.

Бизнес регистър

През 2021 година статистиката на бизнес регистрите беше водена от разбирането, че висококачествената бизнес статистика зависи от високото качество на Регистъра на статистическите единици. Важна част от работата в тази посока беше стартирането на проект за разработване на нова информационна система - ИС „Статистически бизнес регистър“, отговаряща на актуалните методологични изисквания на действащите регламенти за бизнес регистрите, разработена със съвременни технологични средства и решения.

През годината НСИ продължи да изпълнява дейностите в областта на бизнес регистрите, необходими за обслужване на статистическата дейност.

С цел осигуряване и поддържане на рамка за всички статистически наблюдения в НСИ Бизнес регистърът ежедневно получаваше данни от административните източници Търговски регистър и регистър на ЮЛНЦ и Регистър Булстат, а годишно - месечните данни за брой осигурени лица от Регистъра на осигурените лица от НОИ.

Регулярно бяха актуализирани статистическите единици и техните характеристики, като беше използвана информация както от годишните статистически изследвания за 2020 г., така и от външни административни източници.

Регистърът на статистическите единици продължи да осигурява пълен обхват от активни статистически единици „предприятия“, „местни единици“ и „групи предприятия“, както и да вписва данни за значими „единици по вид дейност“ и да предоставя условия за формиране на извадки по определени критерии за статистическите наблюдения.

Регистърът на статистическите единици се използва като основен източник на информация при подготовка на бизнес демографията на предприятията, която описва жизнения цикъл на предприятията и представя данни за броя на активните предприятия, броя на новородените предприятия, относителния дял на оцелелите предприятия, броя на умрелите предприятия, както и данни за промяната на заетостта в тях към определен момент.

Тримесечно на Евростат бяха изпращани данни за регистрации и банкрути на правни единици .

Обработени и публикувани бяха данни от изследването на фамилияния бизнес в Р България.

През 2021 г. съществена част от дейността на Бизнес регистъра беше свързана с обмен на данни с Евростат, в съответствие с изискването за хармонизирани данни. В тази връзка данните от справката за група предприятия от годишния отчет на предприятията за 2020 година бяха обработени и формирани Групи предприятия - основа и източник на данни за актуализиране на Еврогруп регистъра. НСИ предостави на Евростат съвкупност от български правни единици, членове на групи предприятия на европейско ниво, както и идентифицираните чуждестранни правни единици, участващи в многонационални групи предприятия на национално ниво. По график на Евростат НСИ изпрати данни за единици и връзки, описващи многонационални групи предприятия за цикъл 2020 година.

Изследван беше обхватът на РСЕ по отношение на отделните видове единици - правни и статистически и съответните задължителни характеристики.

През 2021 г. експертите на НСИ участваха в следните работни групи на Евростат:

- Работна група „Бизнес демография“;
- Работна група „Бизнес регистри и статистически единици“.

Националният статистически институт участва в дейности на Евростат по профилиране на Многонационални групи предприятия като профилираща и партнираща страна.

През 2021 година експертите на НСИ работиха по следните проекти на ЕК:

- „Обработка на регионални годишни данни, отразяващи демографските събития за предприятията“;
- „Регистри и Многонационални предприятия в бизнес статистиката“.

Статистика на външната търговия със стоки

През 2021 г. основните приоритетни направления в областта на статистиката на външната търговия със стоки бяха: по-пълно използване на административни източници на информация; осигуряване на навременна и надеждна статистическа информация и подобряване на качеството на данните; адаптиране на националната система за производство и разпространение на статистически данни за външната търговия със стоки в съответствие с променените изисквания на европейското законодателство и с нуждите на потребителите на външнотърговски данни; участие в работата на Евростат по обсъждане на стратегически въпроси, касаещи бъдещото развитие на статистиката на международната търговия със стоки.

Експертите на НСИ работиха по изпълнение на дейностите по проект „Развитие на информационна система „Външна търговия“ с цел добавяне на нови функционалности и миграция на платформата“.

НСИ предприе мерки за по-пълното използване на събираните от **Агенция „Митници“** данни от митнически декларации. Служителите на НСИ продължиха да използват получените в АМ по линия на Единното разрешение за опростени процедури опростени митнически декларации, оформени в други държави.

През 2021 г. НСИ продължи работата по подобряване на качеството на първичните данни, декларирани от търговците. Експертите от НСИ осъществиха както директни контакти с Интрастат операторите, така и контакти със сътрудничеството на Национална агенция за приходите, вследствие на които бяха коригирани някои неточности в подадените Интрастат декларации. Оказана беше и методологична помощ на респондентите при деклариране на данни при специфични случаи, което допринесе за улесняване на бизнеса при изпълнение на месечните му задължения за подаване на Интрастат декларации.

В изпълнение на задълженията си НСИ определи праговете за деклариране и праговете за статистическа стойност по системата Интрастат за 2022 г., както и видовете данни, подлежащи на деклариране.

С оглед улесняване на потребителите на статистическа информация при оповестяване на новите месечни данни НСИ продължи да подготвя и публикува ежемесечно по две прессъобщения - съответно за търговията с трети страни и за търговията в рамките на ЕС. Продължи поддържането на средствата за съхранение и разпространение на данните за външнотърговската статистика със стоки чрез Информационна система „Външна търговия“, която дава директен достъп на потребителите до по-детайлни данни от тези, публикувани в прессъобщенията.

В отговор на нововъзникващите нужди на потребителите през 2021 г. НСИ предостави на Евростат допълнителни данни по бизнес характеристики на предприятията,

изготвени чрез по-широко и ефективно използване на наличните данни без увеличаване на тежестта за респондентите. Изготвени бяха и множество отговори на запитвания на различни видове потребители на данни за вноса и износа на стоки. Навременно бяха изпълнявани и задълженията към основните потребители на данни за външната търговия със стоки - БНБ, МИЕ, Министерството на земеделието, Евростат, ООН и МВФ по производството и предоставянето на месечните детайлни данни и техните актуализации.

И през 2021 г. експертите на НСИ допринесоха за цялостната иновационна дейност в областта на статистика на международната търговия със стоки на европейско ниво посредством участието си в ръководни, целеви и работни групи на Евростат. Активното участие в интегрирането на разпоредбите за търговията с трети страни и ЕС в актовете за изпълнение на новия регламент за европейската бизнес статистика беше едно от ключовите направления в съвместната работа на НСИ, НАП и АМ. Експертите от трите институции участваха при изготвяне на отговорите на редица въпросници и писмени консултации на Евростат. Експертите на НСИ участваха активно и в провежданите в Евростат съвместни заседания на Целевата група по обмен на микро данни на статистиката на международната търговия със стоки и Целевата група по информационни технологии към ESS.VIP, които целят осигуряване на надеждност и сигурност на бъдещия обмен на микро данни за изпращанията между държавите-членки.

През 2021 г. НСИ съвместно с НАП изготви проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за статистика на вътрешнообщностната търговия със стоки в изпълнение на Регламент (ЕС) № 2019/2152 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 година за европейската бизнес статистика и за отмяна на 10 правни акта в областта на бизнес статистиката и Регламент (ЕС) за изпълнение № 2020/1197 на Комисията от 30 юли 2020 година за установяване на технически спецификации и правила по силата на Регламент (ЕС) № 2019/2152. В съответствие с въведените промени с новите европейски регламенти, НАП изготви проект за изменение на Наредбата за прилагане на система Интрастат, в който взеха участие и експерти от НСИ.

НАП продължи усилията си за подобряване качеството на данните, декларирани от Интрастат операторите. Дирекция „Интрастат“ осъществява контрол на качеството и достоверността на събираната информация за вътрешнообщностната търговия със стоки. В тази връзка продължи дейността си по съпоставки на декларираните данни по система Интрастат с наличните данни в други административни източници: ЗДДС и VIES. С оглед подобряване качеството на събираните данни, НАП задълбочи и разшири дейностите по съпоставка на Интрастат данните с данните, налични в Информационна система Фискален контрол. Бяха извършени анализи и съпоставки на ежемесечна база по основните рискови браншове на стоки с данните от система ФК.

Дирекция „Интрастат“ поддържа и актуализира регистъра на задължените лица по система Интрастат на база декларираните данни по ЗДДС. Служителите от дирекция „Интрастат“ продължиха работата по усъвършенстване и развитие на Информационна система Интрастат, чиито ползватели са широк кръг потребители: Интрастат оператори и служители на НАП.

В областта на дейностите по събиране на данни от НАП за вътрешнообщностната търговия със стоки, през годината бяха приети и валидирани над 120 хил. декларации (65 хил. декларации по поток пристигания и 50 хил. декларации по поток изпращания). Броят на регистрираните Интрастат оператори през 2021 г. надвишава 10 хил. лица, от които 7 хил. по поток пристигания и 6 хил. лица по поток изпращания.

3.4. Статистика на селското, горското и рибното стопанство

В изпълнение на „Стратегията за развитие на статистиката на селското стопанство в ЕС до 2020 г. и след това“ беше предприета реформа в законодателството с цел неговото опростяване и включване в обхвата му на докладванията на данни на доброволна основа.

През 2021 г. дискусиите по разработването на ново и актуализация на съществуващото законодателство в областта на статистиката на селското, горското и рибното стопанство продължиха и в рамките на Директорската група по селскостопанска статистика, Директорската група по статистика и сметки за околната среда и на експертните работни групи на Евростат. Експерти от НСИ участваха активно в обмена на становища между Евростат и държавите членки по предложенията за регламенти в областта на статистиката на селското стопанство.

Дейността на Министерството на земеделието по НСП за 2021 г. се осъществява от **отдел „Агростатистика“** към Главна дирекция „Земеделие и регионална политика“, който е орган на статистиката в съответствие с ал.2 на чл.3 от Закона за статистиката.

През 2021 г. чрез изградената в Министерството на земеделието информационна система за агростатистика продължи контрола и обработката на данните от преброяването на земеделските стопанства в Република България през 2020 г. съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 2018/1091 на Европейския парламент и на Съвета. На интернет страницата на Министерството на земеделието бяха публикувани предварителни резултати от преброяването на земеделските стопанства. Предстои валидиране на данните за стопанствата и изпращането им на Евростат в определения технически формат.

През 2021 г. бяха проведени заседания на областните комисии по преброяване на земеделските стопанства за приемане на заключителните им доклади, както и на Централната комисия по преброяване на земеделските стопанства за отчитане на резултатите пред министерството и НСИ.

Съгласно Националната статистическа програма, през 2021 г. отдел „Агростатистика“ проведе 20 статистически изследвания в областта на статистиката на растениевъдството, животновъдството, използването на земята, дейността на преработващите предприятия и доходите на земеделските стопанства.

В областта на статистиката на растениевъдството през 2021 г. бяха събрани и публикувани данните от проведеното наблюдение за реколта`2020 за площите, средните добиви и производството от полски култури, зеленчуци, лозя и овощни видове. Беше събрана също информация за употребата на семена, размера на площите на трайните насаждения, невстъпили в плододаване, проведените агротехнически мероприятия, както и за реализацията на произведената продукция по направления и други. Проведено беше изследване за добивите на пшеница и ечемик преди прибиране на реколта`2021, както и наблюдение на дейността на предприятията, преработващи плодове и зеленчуци през 2020 година.

През 2021 г. беше проведено поредното наблюдение за заетостта и използването на територията на България (БАНСИК 2021). Получени бяха данни за площите със селскостопанско предназначение, включително и за основните култури на ниво шест статистически района (NUTS 2).

В областта на статистиката на животновъдството са публикувани резултатите от проведеното наблюдение за броя на селскостопанските животни в България към 01.11.2020 г., в рамките на което беше събрана информация за броя на едрия рогат добитък, свинете и дребния рогат добитък - по видове и категории животни и за производството и реализацията на получената продукция - мляко и животни за клане. Публикувани са данните и за пчеларството в България през 2020 г. Проведено е и са

публикувани резултатите от наблюдението за състоянието на птицевъдството през 2020 г. В края на 2021 г. са събрани данните от наблюденията на селскостопанските животни към 01.11.2021 година и за пчеларството през 2021 година.

През 2021 г. беше събрана месечна и годишна информация за дейността на кланиците, на млекопреработвателните предприятия и на люпилните. В рамките на наблюденията за дейността на кланиците за червено и бяло месо за 2020 г. беше събрана информация за производството на месо от определени видове и категории животни, съгласно нормативната база на ЕС. От наблюдението за дейността на млекопреработвателните предприятия през 2020 г. беше получена информация за преработеното мляко, за произведените млечни продукти и за продажбата им (в натура и стойност).

В областта на статистиката на цените и икономическите сметки в селското стопанство в рамките на Системата за земеделска счетоводна информация през 2021 г. бяха събрани данни за стопанствата от плана за подбор за отчетната 2020 г. и текущо се събира информация за отчетната 2021 г за стопанствата, които не водят счетоводство. В изпълнение на Регламент (ЕС) 2015/220 на Комисията беше актуализиран формуляра в частта му за субсидиите. Съгласно условията на договора за извънгаранционна поддръжка беше извършено надграждане на Информационна земеделска счетоводна система за въвеждане на данни, контрол, валидиране и анализ на резултатите на национално и регионално ниво.

Обработени и изпратени на Евростат бяха резултатите от изследването на структурата на лозята в България през 2020 г., заедно с доклад за качеството.

Продължават дейностите по сключеното Споразумение за отпускане на безвъзмездна финансова помощ от Евростат за дейността „Качество на регистъра на лозята - 2019_BG_QVR“. Съвместно с Изпълнителната агенция по лозата и виното продължиха дейностите по проекта за актуализиране на лозарския регистър. Общата цел на проекта е подобряване качеството на лозарския регистър, което ще доведе до изпълнение на следните специфични цели: осигуряване на достъпност до данните в регистъра; подобряване на съдържанието на лозарския регистър и неговия обхват; подобряване състоянието на статистическите данни за лозята; улесняване на събирането на данните за регистъра и намаляване на разходите за това; повишаване на качеството на управление на данните в регистъра. По проекта беше подготвено техническо задание за стартиране на обществена поръчка.

През 2021 г. продължи обновяването на сайта на Министерството на земеделието, като периодично бяха допълвани и обновявани метаданните и методологичните бележки за изследванията в областта на земеделието, провеждани от отдел „Агростатистика“. На сайта на Министерството на земеделието беше актуализиран и календара за разпространение на резултатите от статистическите изследвания през 2021 г., провеждани от Министерството на земеделието по теми и по дати. Продължи публикуването на публична информация в отворен формат на Портала за отворени данни.

Резултатите от проведените наблюдения от отдел „Агростатистика“ бяха публикувани регулярно в специализираните бюлетини на сайта на Министерството на земеделието, в годишните издания на НСИ - Статистически годишник, Статистически справочник, в електронния преглед на статистическа информация. Подготвено беше и предстои издаването на шестото издание на Агростатистически справочник с данни за периода от 2000 до 2020 г. и с данни от Системата за земеделска счетоводна информация за периода от 2005 до 2019 година.

В изпълнение на задълженията на България, произтичащи от действащото законодателство и споразумения в областта на сметките и цените в селското и горското стопанство през 2021 г. бяха разработени и изпратени на Евростат:

- годишни данни за икономическите сметки за селското стопанство - втора оценка на дохода на земеделските стопанства за 2020 г., окончателни данни за 2020 г. и първа оценка за дохода на земеделските стопанства за 2021 г., съгласно Регламент (ЕО) № 138/2004;
- годишни данни за регионалните икономически сметки за 2019 г. (на ниво NUTS1 и NUTS2);
- годишни данни за 2020 г. и тримесечни и годишни данни (прогноза за 2021 г.) за цените и индексите на цените в селското стопанство;
- годишни данни за 2020 г. за цената на земеделската земя и на рентата в селското стопанство на национално и регионално ниво NUTS1 и NUTS2;
- годишни данни за 2019 г. за Европейските сметки за горите (EFA);

През 2021 г. бяха разработени годишни данни (предварителни и окончателни за 2020 г.) и тримесечни за 2021 г. (в т.ч. и експресни оценки) за Нефинансовите национални и регионални сметки за икономически дейности „Селско, горско и рибно стопанство“ в текущи и съпоставими цени.

Съгласно Календара за разпространение на статистическата информация бяха подготвени и публикувани на интернет страницата на НСИ и в ИС „Инфостат“ данни и прессъобщения за икономическите сметки в селското стопанство и цените и индексите в селското и горското стопанство.

Съгласно сроковете в Издателския план за 2021 г. бяха подготвени таблици с данни за публикуване в печатните/електронните издания на НСИ.

През 2021 г. служителите на НСИ участваха текущо в дейностите по подобряване на взаимодействието в рамките на НСС и с другите партньорски организации. Експертите участваха в работата на Централната комисия по преброяването на земеделските стопанства, в тематичните работни групи по разработването на Стратегически план за развитие на селските райони и на Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури за програмен период 2021-2027 г., както и в работата на комитетите за наблюдение на двете програми за програмен период 2014-2020 година.

Във връзка с разработване и докладване на данни по показателите за целите на устойчиво развитие Agenda 2030, през 2020 година съвместно с отдел „Агростатистика“ на Министерството на земеделието, бяха разработени и изпратени на ФАО данни по част от под-показателите по показател 2.4.1. Дял на земеделската земя с устойчиво и продуктивно селско стопанство.

3.5. Многоотраслова статистика

Бизнес тенденции

През 2021 г. продължи работата по всички статистически изследвания в областта на бизнес тенденциите, включени в НСП. Те се провеждат с финансовото съдействие на Европейската комисия съгласно „Общата хармонизирана програма на Европейския съюз за бизнес наблюдения и наблюдение на потребителите“ по проект „Бизнес наблюдения и наблюдение на потребителите“.

Чрез месечните бизнес наблюдения в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите беше осигурена информация за стопанската конюнктура в

страната. Бизнес анкетите показват мненията на мениджърите относно настоящата и бъдещата икономическа ситуация в страната. Информацията от тях е изключително актуална, тъй като данните се отнасят за месеца, в който се провеждат наблюденията. Показателите, получени от тях могат да бъдат използвани като компоненти на съставни изпреварващи показатели за анализ и откриване на повратните точки в икономическия цикъл.

През 2021 г. беше сключено ново 4-годишно рамково споразумение с Европейската комисия (2021-2025 г.) по проект „Бизнес наблюдения и наблюдение на потребителите“ съгласно „Общата хармонизирана програма на Европейския съюз за бизнес наблюдения и наблюдение на потребителите“.

През октомври съгласно изискванията на новия договор в анкетните карти за секторите промишленост и услуги бяха включени допълнителни въпроси относно инвестиционните планове, структура на инвестициите и факторите, стимулиращи инвестициите на предприятията.

Наблюдението на потребителите осигури данни за тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления като общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или автомобил.

През март беше проведено наблюдението на инвестиционната активност в промишлеността. Бяха получени данни за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията в сектора. Въз основа на резултатите от изследването беше изчислено процентно изменение на инвестициите през текущата година спрямо предходната година и разпределение на очакваните инвестиции през текущата година по основни производствени групировки.

Потребители на данните за бизнес тенденциите са органите на държавните институции, БНБ, Европейската комисия, Европейската централна банка и други.

Показатели за мониторинг на национални и европейски политики

През 2021 г. продължи работата по осигуряване на статистически данни, необходими за отчитане на индикаторите за резултат по оперативните програми от програмен период 2014 - 2020 година.

В ИС „Мониторстат“ публикуваната информация периодично беше актуализирана с най-новите данни. Същевременно бяха актуализирани индикаторите по националните и международните стратегии.

Статистика и сметки за околната среда

Всички дейности по провеждане на регулярните изследвания и производство на данни в областта на околната среда бяха изпълнени.

Основен приоритет в областта на статистиката на околната среда и сметките е усъвършенстването на методологията и осигуряването на надеждна информация за състоянието, видовете натиск и основните тенденции на въздействие на икономиката върху околната среда.

През 2021 г. експертите в областта на околната среда взеха участие в редица съгласувателни процедури и консултации на европейско и международно ниво (например, по изменение на Регламент (ЕС) № 691/2011 относно европейските икономически сметки в областта на околната среда, Делегиран регламент за изменение на приложения I - V към Регламент (ЕС) № 691/2011 относно европейските икономически сметки в областта на

околната среда, План за действие относно статистиката за Европейската зелена сделка, Насоки за изпълнение за набора от основни показатели и статистически данни, свързани с изменението на климата, Глобална консултация относно статистиката и показателите, свързани с изменението на климата и др.) и на национално ниво (например, по Националната програма за развитие „България 2030“, Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Р България, Някои териториални планове за справедлив преход към икономика с нулеви нива на емисии до 2050 г. и др.).

При изготвяне на националната инвентаризация през 2020 г. продължи внедряването на новата методология за изчисление на емисиите във въздуха съгласно изискванията на Ръководството за инвентаризация на емисиите на вредни вещества (EMEP/CORINAIR 2019). Въз основа на препоръките на проверяващия международен екип от експерти, отчитайки спецификата на ключови категории производства на национално ниво, бяха извършени преизчисления на някои емисии за определени ключови години.

През 2021 г. с цел улесняване на респондентите и във връзка с прилагането на Европейската зелена сделка и модела за кръгова икономика беше променен инструментариумът за наблюденията „Отчет за отпадъците от дейността“ и „Отчет за отпадъците от селското, горското и рибното стопанство“.

Работата на НСИ в областта на сметките за екосистемите и техните услуги продължава в рамките на проект „Хоризонт 2020“ „Картиране и оценка на интегрирани сметки за екосистемите“.

През 2021 г. във връзка с Европейската зелена сделка и предстоящите промени в Регламент 691/2011 относно Европейските икономически сметки за околната среда НСИ започна работа по следните проекти: „Подобряване на данните за кръгова икономика - строителни и отпадъци от опаковки“ и „Интеграция на геопространствена информация и статистика“.

През 2021 г. продължи участието на експертите на НСИ в следните работни групи:

- РГ „ДИМЕСА“ на Евростат;
- РГ за сметки в околната среда към Евростат;
- РГ за монетарни сметки и статистика към Евростат;
- РГ за статистика на отпадъците към Евростат;
- РГ за статистика на водите към Евростат;
- Междуведомствена РГ за изготвяне на проект на „Национална програма за предотвратяване и намаляване на загубата на храни (2021 – 2026 г.)“;
- Междуведомствена РГ за изготвяне „Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда през 2020 година“
- Тематична РГ за разработване на ОП „Околна среда“ за програмен период 2021 - 2027 година.

Беше взето активно участие и в обучения, организирани от Института по публична администрация, в международната конференция „Използване на софтуера “R” в официалната статистика“ и др.

Статистика на жилищния фонд

Тримесечното изследване „Краткосрочна статистика на жилищните сгради“ беше проведено в определените срокове. Данните за въведените в експлоатация новопостроени

жилищни сгради и жилища, съборените жилищни сгради и жилища бяха публикувани на обявените в Календара за разпространение дати.

Изследването „Жилищен фонд“, което осигури данни за жилищния фонд в страната към 31.12.2020 г. беше проведено в срок. Данните бяха публикувани на обявената в Календара за разпространение дата.

Регионална статистика и географски информационни системи

През 2021 г. продължи работата по подготовка и разпространение на статистически данни в регионален разрез. С оглед на разширяването на достъпа на потребителите до регионална статистическа информация беше подготвена тематична рубрика „Регионална статистика“. Публикуваните данни в електронната публикация „Районите, областите и общините в Република България“ бяха представени на най-ниско ниво при спазване на методологиите на изследванията и изискванията за статистическата конфиденциалност. Разработени бяха данни от териториално ниво NUTS 0 - 3 и по някои показатели - на ниво община и населено място.

Като част от регионалната статистика, произвеждана от НСИ, продължи работата по подготовка и публикуване на специализирано статистическо изследване на кризисните събития за нуждите на управлението при кризи на национално, областно и общинско ниво. През 2021 г. беше подготвен проект на методология за актуализиране на изследването на кризисните събития. Събирането и публикуването на данните от актуализираното изследване ще започне през 2022 година. Изследването има за цел да покрие националните и международни потребности, свързани с възникнали бедствия, аварии, инциденти и кризи на територията на страната. Изследването е съобразено с изискванията и препоръките на „Рамката за намаляване на риска от бедствия от Сендай 2015 - 2030 година“ на ООН.

Наука, технологии и иновации

Статистическите изследвания за научноизследователската и развойна дейност и за иновациите, включени в НСП за 2021 г. бяха проведени в срок и с необходимото качество. Извършена беше обработка и производство на данни по показателите за НИРД и иновациите в съответствие с методологичните указания на Евростат и изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) № 995/2012 на Комисията относно статистиката на Общността в научно-технологичната област.

Формираните данни от регулярните статистически изследвания за НИРД бяха публикувани на интернет страницата на НСИ и в информационната система ИНФОСТАТ и изпратени на Евростат в определените срокове и в изисквания технически формат (SDMX).

През 2021 г. продължи работата по предоставяне на статистически данни за НИРД и за иновациите по показатели за наблюдение и оценка на европейски и национални политики, като стратегия „Европа 2020“ и Национална програма за развитие на Република България „България 2020“, както и на индикатори за резултат по ОП „Иновации и конкурентоспособност 2014 - 2020 г.“ и „Наука и образование за интелигентен растеж 2014 - 2020 година“.

Експертите на НСИ се включиха в работата на тематична работна група за разработване на Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021 - 2027 г., и продължиха участието си в комитетите за наблюдение на ОП „Иновации и конкурентоспособност 2014 - 2020 г.“ и „Наука и образование за интелигентен растеж 2014 - 2020 година“.

Информационно общество

През 2021 г. в регулярните годишни статистически изследвания за информационното общество бяха актуализирани основни променливи и включени нови показатели, измерващи внедряването на цифровите технологии в обществото и икономиката.

Статистическите данни за използването на информационни и комуникационни технологии и е-търговия в предприятията бяха събрани и предоставени на Евростат съгласно изискванията на новия Регламент (ЕС) 2019/2052 на Европейския парламент и на Съвета за европейската бизнес статистика. Направени бяха методологични подобрения по отношение на методите за излъчване и оптимизиране на извадката с цел формиране за първи път на данни за новата статистическа единица „предприятие“, образувано от няколко юридически единици. В изследването беше въведен нов модул на тема „Изкуствен интелект“, както и допълнителен модул за влиянието на пандемията от COVID-19 върху организацията на работния процес.

През 2021 г. беше извършена методологична работа по внедряване на новия Регламент (ЕС) 2019/1700 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на обща рамка за европейската статистика за лицата и домакинствата в областта на статистиката на използването на ИКТ в домакинствата и от лицата, и на съответния Регламент за изпълнение за референтната 2021 година.

Експерти на НСИ участваха в работни групи и в изготвяне на становища, свързани с разработване на стратегически и програмни документи, проекти на законодателни актове и методологии в областта на статистиката на информационното общество. Служителите се включиха в следните работни срещи:

- Регулярни срещи на работната група на Евростат по статистика на информационното общество;
- Среща на работната група на ОИСР за измерване и анализ на цифровата икономика.

3.6. Информационни и комуникационни технологии, статистическа инфраструктура и други дейности

Информационни и комуникационни технологии

Основен приоритет през 2021 година беше увеличаването на капацитета и степента на резервиране на информационните системи чрез използване на ефективни средства за съхраняване и възстановяване на информационните системи и данните от статистическите изследвания.

Изградените информационни системи за идентифициране, събиране и разпространение на информацията в НСИ, позволяват изпълнение на задълженията на длъжностните лица в администрацията, които получават своевременно полезна външна информация. Продължи автоматизирането на дейностите по мониторинг на функционирането на техническата инфраструктура. Беше осигурена надеждна и ефективна работа на информационните системи и предоставяните услуги.

През 2021 беше проведено обучение на служителите от НСИ относно функционалностите на внедрения софтуер Axence nVision.

Активно беше използвана внедрена система за управление и контрол на заявките (GLPI), гарантираща своевременна информираност, база знания за възникнали казуси, техните решения и време на реакция.

Разработена беше нова ИС „Външна търговия“. През 2021 г. започна обмен на микро данни (Micro data exchange) в тестова и продукционна среда. Данните се изпращат

и получават в криптиран вид по сигурна защитена мрежа TESTA. През 2021 г. НСИ успешно валидира, изпрати и получи данни в тестовата и в продукционната среда на MDE hub на Евростат, валидираща и разпределяща данните към заинтересованата държава членка.

През 2021 г. НСИ продължи успешно използването на единната входна точка на Евростат за обмен на статистически данни EDAMIS 4 (Electronic Dataflow Administration and Management Information System), която гарантира сигурен обмен на конфиденциални данни.

През 2021 г. Подпомагащият център разшири обхвата си със съдействието на респондентите относно ИС „Бизнес цикли“ и Преброяване 2021. За подпомагане на лицата, възползвали се от възможността за електронно преброяване беше създаден подпомагач център. Бяха открити специални телефонни линии при въпроси по преброителната карта или при технически казуси. Обучени специалисти отговаряха на поставените въпроси, а разговорите бяха записвани. В администрирането и обслужването на подпомагащия център взеха участие служители от ЦУ и ТСБ на НСИ. Регистрирани бяха 461 агенти. При необходимост по всяко време беше осигурена възможност за увеличение на линиите и на агентите до пълния капацитет на подпомагащия център. За всяко регистрирано обаждане в подпомагащия център беше попълвана анкета относно причината на обаждането. С цел подобряване качеството на обслужване всеки проведен разговор беше записван. За периода на Преброяване 2021 бяха получени 142 894 входящи обаждания.

НСИ използва информационна система „Инфостат“ за онлайн обслужване на граждани и фирми. Тя е изградена като единно уеб-базирано приложение, предоставящо достъп на клиентите на български и английски език до различни видове статистическа информация. Новата система позволява на гражданите, бизнеса и администрацията онлайн дефиниране и изпълнение на заявки за статистическа информация от провежданите от НСИ изследвания. Системата поддържа профили на регистрираните потребители, в които се съхраняват и всички заявки на потребителя и резултатите от тях. Системата предоставя безплатен достъп до статистически данни и метаданни, включени в Списъка на стандартните статистически показатели, разпространявани от НСИ по темите „Бизнес статистика“, „Демографска и социална статистика“, „Макроикономическа статистика“, „Многоотраслова статистика“ и „Статистика на околната среда“. След задължителна регистрация с електронен подпис, издаден от оторизирано юридическо лице в България системата предоставя на потребителите също достъп до данни на по-ниски дезагрегационни нива. „Инфостат“ осигурява и възможност за изпращане на запитване в свободен текст за изготвяне на информация по специфични заявки за статистически данни. Резултатите в зависимост от вида на справката и желанието на потребителя се представят в различни формати, включително графики и геореферирани информация. Данните се предоставят, освен на място в НСИ, по електронна поща или онлайн при регистрация на потребителя с електронен подпис (КЕП). За всяка нестандартна статистическа справка се извършва проверка на конфиденциалност на данните. Заплащането на статистическата информация, съдържаща нестандартни показатели или показатели на по-детайлни нива от тези в НСП се осъществява по банков път, на място в териториалните структури на НСИ или чрез система за електронно заплащане (e-Pay). Системата облекчава не само достъпа на външните потребители до статистически данни, но и оптимизира процеса за обслужване на клиентите и го превръща в ефективна и ефикасна процедура в съответствие с европейските стандарти за предоставяне на статистическа информация.

През 2021 г. НСИ като част от държавната администрация публикува информация на Портала за отворени данни на Р България в отворен машинно четим формат, позволяващ повторна употреба. НСИ внедри е-услуга, която позволява автоматично

публикуване на статистическа информация от ИС ИНФОСТАТ на Портала за отворени данни в изпълнение на Пътната карта за реализация на Общата стратегия за електронно управление на Република България. НСИ създаде и средства за автоматизирано обновяване и допълване на информацията.

През 2021 г. НСИ продължи да обогатява наборите от данни и на новия национален портал за публикуване на отворени данни: <https://data.egov.bg/>. Ресурсите ще бъдат достъпни в JSON-stat формат и ще се актуализират автоматично.

Планирано е надграждане на ИС „Мониторстат“, чиято основна цел е разработване на статистическа рамка и процедури за събиране на информация за мониторинг на изпълнението на национални и европейски стратегии с цел използването им при вземане на управленчески решения и реализация на политиките, както и оптимизиране на дейността на администрацията на национално и регионално ниво чрез взаимен обмен и по-пълноценно използване на наличната информация за подобряване на мониторинга за изпълнението на политиките.

През 2021 г. беше извършена миграция към по-нова версия на системата за електронна поща. Беше внедрен MS Exchange 2016, който замени MS Exchange 2010. Приложена беше и нова схема - отпадане на Exchange Front-End сървърите и използване на два Cisco Secure Email Virtual Gateway като първа защита, осигуряваща антивирусна и анти-спам проверка на целия входящ и изходящ поток от електронни писма за НСИ. Понастоящем работят 3 Exchange сървъра във виртуалната среда на НСИ. Два от сървърите работят в режим активен - пасивен и поддържат базите на системата, а за третия е зададено да е ситуиран в средата на Резервния център, като там се репликират базите от другите 2 сървъра. Размерът на индивидуалните пощенски кутии беше увеличен значително (x5/x10 - в зависимост от групата, към която принадлежи потребителя).

Приложени бяха VMware workaround решения за VCenter сървърите, Site Recovery Manager-ите и Replication приложенията в средата на НСИ.

Развитие на статистическите информационни системи

В областта на информационните технологии продължи развитието на информационните системи в различните области на статистиката и изграждането на сигурни канали за обмен на данни в рамките на Националната статистическа система.

През 2021 г. продължи усъвършенстването на системата за разпространение на статистическа информация – ИС „Инфостат“. Специфичните заявки, обработени чрез нея през 2021 г., са 1080. Най-използвани от предварително дефинираните заявки са - „Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия“, „Дейност на местата за настаняване по статистически зони, статистически райони, области и общини“ („Бизнес статистиката“) и „Наети лица по трудово и служебно правоотношение по икономически дейности, области и общини“ („Демографска и социална статистика“).

От началото на август 2021 г. влезе в експлоатация разработената от НСИ нова онлайн Информационна система „Бизнес цикли“, която замени досега действащата ИС „КБС“. ИС „Бизнес цикли“ включва всички месечни и тримесечни бизнес изследвания, с които се осигурява информация за формиране на краткосрочните бизнес показатели в съответствие със законодателството на ЕС, както и на важни показатели от областта на инвестициите, производството и продажбите на промишлени продукти и други.

През 2021 г. приключи разработката на ИС „Статистика на околната среда“, която ще влезе в експлоатация в началото на 2022 година.

В специализирания софтуер за Преброяване 2021 бяха извършени всички дейности по управление на човешки ресурси, райониране, електронно преброяване, въвеждане на данни от преброяването и съпътстващите го извадкови изследвания. Софтуерът е

конфигуриран в съответствие с изискванията на методологията и технологията на преброяването в Република България. Софтуерът осигурява единен метод за управление на достъпа, поддържане на роли, въвеждане и редакция на информация. Осигурява всички стандартни функционалности като редактиране, изтриване, добавяне на нови обекти, единен интерфейс, търсене, експортиране и импортиране на данни.

През 2021 година започна изграждането на нови информационни системи:

- **Развитие на информационна система „Потребителски цени“ с цел добавяне на нови функционалности и миграция на платформата** – НСИ започна изграждането на нова ИС “Потребителски цени“. Системата е предназначена да автоматизира дейностите по производството на индексите на потребителските цени. Системата обхваща целия статистически производствен процес - събиране и въвеждане на първичните данни, обработка, валидиране и логически контрол, приложение на методи за оценка на липсващите наблюдения на цените и на методи за оценка на качеството, анализ на данните и формиране на изходни файлове и справки, предназначени за различни потребители в НСИ, страната и чужбина. Развитието на ИСПЦ се налага поради непрекъснатото увеличаване на обема на обработваните и съхранявани данни и постоянното съкращаване на сроковете за предоставяне на информацията и ще доведе до по-ефективно функциониране на системата и повишаване на нейната сигурност, както и до ускоряване на процеса по обработка и предоставяне на данни на основните потребители. Необходимостта от развитие на ИСПЦ се обуславя от предстоящите промени в европейските регламенти относно статистиката на потребителските цени, които изискват въвеждането на нови класификации. Все по-широкото използване на т.нар. „големи“ данни (big data) като източник на информация за индексите на потребителските цени налага автоматизиране на процесите по обработката им. Предстоящото присъединяване на Република България към Евроразоната изисква конструиране и производство на нови показатели - експресни оценки за инфлацията в страната. Непрекъснатото изискване за повишаване на качеството на произвежданата статистическа информация за потребителските цени изисква и въвеждане на съвременни начини за събиране на първичните данни. Всичко това налага изменение на съществуващи функционалности и добавяне на нови функционалности за осигуряване на безпрепятственото производство на съществуващите и новите показатели в регламентираните срокове.
- **ИС „Демография“** – През 2021 година започна изграждането на нова ИС “Демография“. ИС „Демография“ съхранява данни за населението и демографските процеси в Република България (данните от преброяванията на населението и жилищния фонд, данни за демографски събития и новопостъпващи данни за демографски събития). Необходимо е развитие на Информационна система „Демография“ чрез миграция на платформата и добавяне на нови функционалности. Проектът е насочен към осигуряване на ефективно функциониране, информационна сигурност, подобряване на бързодействието, надеждността и актуалността на съществуващата система, както и към задоволяване на нарастващите нужди от информация. Това може да бъде постигнато чрез използване на съвременни ИТ решения, надграждане на наличните и добавяне на нови функционалности, като се вземат предвид настъпилите и предстоящите промени в Европейското законодателство и изискванията на Европейската комисия.
- **ИС „Статистически бизнес регистър“** - Развитие на съществуващите и разработване на нови функционалности на ИС СБР, съобразно изискванията на FRIBS, по отношение на статистическите единици „Единица по вид дейност“ и

"Предприятие"; web услуги и връзки с други ИС в НСИ, миграция на платформата. ИС СБР ще замени Регистър на статистическите единици.

- **Развитие на НРНМ** През 2021 година започна изграждането на нов НРНМ с цел добавяне на нови функционалности и миграция на платформата, който ще бъде интегриран със системата за междурегистров обмен на данни на ДАЕУ (RegiX). НСИ поддържа НРНМ, в който са отразени всички промени в териториалните и административно-териториалните единици. За улеснение на другите администрации и респонденти, НСИ разработи и публикува на сайта си актуална версия на Единния класификатор на административно-териториалните и териториални единици. НСИ публикува и актуализира „Набор от данни: Единен класификатор на административно-териториалните и териториални единици“ в отворен формат на портала за отворени данни.
- **ИС „Статистически класификации“**- През 2021 г. започна изграждането на нова ИС „Статистически класификации“, която обхваща национални, европейски и международни класификации, които се използват при производството на статистически продукти и услуги, независимо от това, кой е отговорен за тяхното разработване и поддържане. Проектът е насочен към изграждане на модерна ИС „Статистически класификации“ с нов потребителски интерфейс, насочен към осигуряване на ефективно функциониране, информационна сигурност, бързодействие, надеждност и актуалност на информацията за статистическите класификации, номенклатури и преходни таблици с цел задоволяване на нарастващите нужди на вътрешните и външните потребители. Това може да бъде постигнато посредством съвременни ИТ решения, добавяне на нови функционалности, като се вземат предвид настъпилите и предстоящите промени в европейското законодателство.

През 2021 г. продължи развитието и усъвършенстването на разработените уеб-базирани приложения за нуждите на различни статистически изследвания в НСИ: „Структура на заплатите“, „Лечебни и здравни заведения и детски ясли“, „Краткосрочна статистика на жилищните сгради и жилищния фонд“, „Статистика на доходите и условията на живот“, „Дефлатори в търговията“, „Дефлатори в услугите“, „Индекс на цени на жилища“, „Екологични стоки и услуги“, „Изследване за цените на посевния и посадъчен материал“, „Изследване на български и чужди граждани влизащи и излизащи от България“, „Места за настаняване“, „Наблюдение за туристическите пътувания“, „Наблюдение на инвестиционната активност в промишлеността“, „Наблюдение на потребителите“, „ПРОДКОМ извадки“, „Професионално обучение на заетите лица в предприятията“, „Цени на ветеринарномедицинските продукти“, „Цени на минералните торове, използвани в селското стопанство“, „Цени на продукти за растителна защита“, „Цени на производител в селското стопанство“, „Цени на производител на биологични селскостопански продукти и живи животни“, „Цени на фуражите, използвани в селското стопанство“, „Цени на производител в горското стопанство“. Продължи работата по двете разработени уеб-базирани анкети, отчитащи всеки месец състоянието на бизнеса и местата за настаняване в условията на COVID-19 епидемичната обстановка. Разработването на уеб приложенията улесни и ускори работата по въвеждане и контрол на данните и съкрати сроковете по предоставяне на резултативните статистически данни. Приложенията осигуряват както лесен и удобен начин за въвеждане на данните, така и текущ контрол по време на въвеждането на данните, а също така и общ контрол на всички въведени данни. В приложенията бяха разработени удобни справки за следене на състоянието на въведените данни, за броя на отговорилите респонденти и др. Приложенията се използват както от служителите на НСИ, ТСБ и ОСИ, така и от респондентите.

През изминалата година продължи дейността по разработване на аналитични изходи и специфични анализи за различни статистически изследвания с използване на статистическия пакет SPSS Statistics Server (20.0) и SAS, които са основна аналитична платформа в НСИ.

През 2021 г. продължи и работата по реалното събиране на данни с разработените средства за уеб скрапинг за целите на изследвания в НСИ (цените).

Бяха разработени нови уеб приложения за „Изследване на насилието, основано на пол“, „Енергийна статистика: подкрепа за Енергийния съюз и допълнително деагрегиране на крайното потребление на енергията“, Допълнителен въпросник за събиране и обработване на информация към статистическото изследване „Наблюдение на домакинските бюджети“ - “Infra-annual data collection on living conditions”.

Във връзка с Преброяването бяха разработени две приложения: приложение „Временно присъстващи лица“ за събиране на данни от местата за настаняване на присъстващите лица към 0.00 ч. на 07.09.2021 година и приложение за преброяване на дипломатите.

ИКТ инфраструктура

След успешната реализация на проект „Привеждане на информационните активи на НСИ в съответствие с изискванията на Евростат и миграция към ХЧО“ НСИ изгради „Система за управление на сигурността на информацията в НСИ“. Информационните активи на НСИ бяха приведени в съответствие с изискванията на Интегрирана система за управление по отношение на осигуряване на сървърна инфраструктура, инфраструктура за съхранение на данни, софтуер за създаване и управление на резервни копия и мрежови компоненти.

През 2021 г. основен приоритет беше развитието на информационната и технологичната инфраструктура за постигане на надеждна работа на информационните системи и осигуряване на непрекъсваемост на предоставяните услуги за респондентите и потребителите на статистическа информация.

Изцяло беше преработена и сегментирана локалната мрежа в ЦУ и инсталирано съвременно активно оборудване в ЦУ, ТСБ и ОСИ.

През 2021г. беше реализиран проект за увеличаване ресурсите на дисковите масиви и увеличаване на физическите сървъри от виртуалната платформа. Извършени бяха дейности за ъпгрейд на NGINX reverse проху сървъри и резервиране на отдалечен VPN достъп през резервен център на НСИ.

НСИ поддържа и развива съвременен център за данни (Data center), отговарящ на високите изисквания за съхранение и защита на данните и информационните активи. Изграден беше резервен център за данни (Disaster Recovery Center) с цел съхраняване на архивни копия на различни локации и осигуряване на непрекъснатост на процесите в НСИ за събиране, обработка и разпространение на статистическа информация. Внедрена беше BMS система.

Беше внедрено решение за DDoS защита, предлагано от доставчика по договор VACOM за осигуряване на комуникационна свързаност IP VPN и достъп до Интернет за нуждите на НСИ.

В процес е смяната на прокси сървъра в НСИ и DNS сървърите.

През 2021 г. започна използването на услуги, свързани с осигуряване и поддържане на Sendinblue, за нуждите на НСИ:

- Осигуряване и поддържане на Sendinblue услуга за нуждите на НСИ, за период от 12 месеца - Enterprise License и Annual Emails Plan;
- Quantity Enterprise License;
- Plan Emails (in thousands).

Извършени бяха услуги, свързани с доставка и внедряване на инструменти за балансиране на трафика, инсталирани във виртуалната среда на НСИ.

В НСИ беше осъществен непрекъснат мониторинг и поддръжка на работоспособността на техническите средства и информационните системи, изграждащи информационната инфраструктура.

Извършена беше успешна миграция на системите за виртуализация и управление към по-нови софтуерни версии.

Един от акцентите в дейността беше администрирането на операционните системи, средствата за антивирусна защита и актуализацията на използваните в НСИ програмни средства.

Интегрирани бяха защитни механизми и системи в инфраструктурата на НСИ, свързани с обезпечаване на информационната и мрежовата сигурност.

- Защитна стена (вкл. Intrusion Prevention System (IPS) и Intrusion Detection System (IDS))
- Reverse Proxy (Обратен Прокси Сървър - система от дублирани устройства) – балансиране и управление на натоварването.
- Система за автоматично откриване на събития, които могат да повлияят на мрежовата и/или информационната сигурност на системата за електронното преброяване. (SIEM) – не обработва данните, постъпващи от потребителите.
- Система за наблюдение на параметрите на компоненти на информационните системи- не обработва данните, постъпващи от потребителите.
- Система за събиране и анализ на журнални записи свързани с информационната сигурност и защита, наблюдение и управление на базите данни (вкл. автентикация, управление на профилите, правата на достъп, промени в правилата за сигурност и функциониране на информационните и комуникационните системи) - не обработва данни, постъпващи от потребителите.
- Тестове за функционалност на системите на НСИ, тестове за натоварване, тестове за сигурност, мониторинг на инфраструктурата и системите и трафика, резервиране на данните.
- Сканирания за уязвимости.

Методология, статистически метаданни, класификации и стандарти

В края на 2020 г. завърши успешно работата по проект на тема „ESSnet on Big Data - II“, като НСИ беше активен партньор в следните шест работни пакета: извличане и внедряване на информация от интернет за свободните работни места; извличане и внедряване на информация от интернет за характеристики на предприятията (уеб скрапинг); процеси и архитектура; данни за финансовите трансакции; иновативна статистика на туризма и подготовка за интелигентна статистика (trusted smart statistics). Проектът има висока практическа стойност, тъй като беше тествана възможността „големите данни“ (Big Data) да бъдат използвани като допълнителен източник за производство на официална статистика. За изпълнението на дейностите по проекта бяха

приложени различни техники за уеб скрапинг и методите за машинно четене.

Постигнати бяха значими резултати в тази насока, като беше публикувана експериментална статистика за онлайн характеристиките на предприятията и предлаганите места за настаняване на туристически уебсайтове на интернет сайта за експериментална статистика на Евростат, както и на wiki-платформата на проекта.

Обещаващи резултати бяха постигнати и по отношение на производството на експериментална статистика за свободните работни места чрез извличане на информация от двете най-големи онлайн платформи за търсене и предлагане на работа в България. В допълнение, екипът на НСИ имаше възможност да анализира данни за България, събрани и обработени от Европейския център за развитие на професионалното обучение (CEDEFOP).

През 2021 г. продължи работата по производство на експериментална статистика за свободните работни места чрез извличане на информация от двете най-големи онлайн платформи за търсене и предлагане на работа в България. В допълнение, екипът на НСИ имаше възможност да анализира данни за България, събрани и обработени от Европейския център за развитие на професионалното обучение.

През 2021 г. беше направена оценка на историческите данни на зетите и безработните от 2009 г. насам поради промяната на дефинициите за зети и безработни на Наблюдението на работната сила.

Една от основните задачи през 2021 г. беше поддържането в актуално състояние на статистическите класификации и оказването на методологична помощ на потребителите. През 2021 г. НСИ се включи в обсъжданията на предложенията за ревизията на Статистическата класификация на икономическите дейности в Европейската общност (NACE Rev. 2).

За улесняване на потребителите при използването на класификациите непрекъснато се изготвят становища на запитвания на респонденти, които са помощно средство при класифициране на статистическите единици за правилното тълкуване на Класификацията по икономически дейности, подпомагат статистиците при осъществяване на статистическите изследвания и подобряват съпоставимостта в международен аспект.

За целите на статистическите обработки и продължаването на динамичните редове на базата на настъпилите промени в Комбинираната номенклатура 2022 бяха разработени кодови таблици на преход. За целите на наблюдението ПРОДКОМ бяха актуализирани Номенклатурата на промишленото производство - ПРОДПРОМ 2021, и Списъкът на Z кодовете, а за целите на статистиката на външната търговия и за ИС ИНТРАСТАТ към НАП беше извършена ежегодна актуализация на самообяснителните текстове на Комбинираната номенклатура 2022.

НСИ продължи участието си в поддържането на Националната класификация на професиите и длъжностите 2011 и в актуализирането на списъка с длъжностните наименования и кореспондиращите таблици.

През 2021 г. продължиха дейностите по текущото поддържане на съдържанието на ИС „Статистически класификации“, електронните речници на статистическите термини и по стандартизиране и хармонизиране на статистическата терминология. Беше изготвен „Списък на стандартните статистически показатели за 2021 година“.

През отчетната година продължи предоставянето на данни и метаданни съгласно Специалния стандарт за разпространение на данни „Плюс“ (SDDS Plus) на МВФ..

Разпространение на статистическата информация

Издателска дейност на НСИ

НСИ публикува богата по обем и съдържание статистическа информация в съответствие с европейските стандарти. Прессъобщенията и периодичните публикации захранват държавните институции, бизнеса, академичната общност и цялото общество с навременна, обективна, полезна и качествена статистическа информация за текущото състояние на различните икономически, социални, образователни и културни дейности в страната. Във връзка с пандемията от COVID-19 в целия свят НСИ продължи на електронния си сайт рубриката под същото име, чрез която подава месечни данни, свързани със заболяването и неговото отражение върху редица сектори от обществено-икономическия живот в България.

През годината бяха издадени 19 публикации - печатни (с електронна версия на CD) и електронни (само на CD) с общ тираж 32 240 бр., като повечето издания са двуезични - на български и английски език. В публикациите са включени данни на национално и регионално ниво от различни статистически области. Статистическият годишник 2020, Статистически справочник 2021 и сп. „Статистика“ обхващат в цялост статистическата информация и представляват безценно помагало за всички потребители.

Библиотека на НСИ

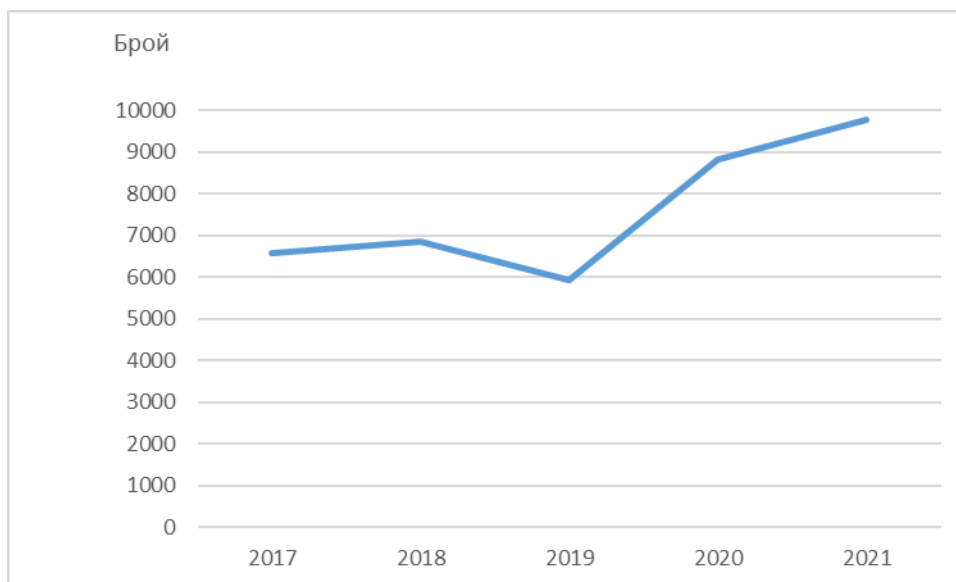
Дигиталната библиотека на НСИ продължи да заема водеща позиция в национален мащаб в областта на изграждането, управлението и онлайн разпространението на дигитални информационни ресурси. На електронния портал на библиотеката бяха регистрирани 27 596 посещения, като потребителите са работили със 123 410 дигитални страници. Независимо от затрудненията, които бяха наложени от пандемията от COVID-19, в читалнята на НСИ бе осигурен достъп до 624 библиотечни единици. В библиотеката бяха създадени 6 225 дигитални страници. През 2021 г. фондът на дигиталната библиотека беше обогатен с колекция „Преброяване 1985 година“.

Интернет сайт на НСИ

Изградени бяха нови Интранет и Интернет сайт на НСИ. Интернет сайтът на НСИ е не само основен канал за безплатно разпространение на официални статистически данни, но и предоставя полезна и добре структурирана актуална информация за дейността на института с цел повишаване на статистическата култура на потребителите относно провежданите от НСИ статистически изследвания и използването на данните.

През 2021 г. на сайта на НСИ са регистрирани средно 9 789 посещения на ден.

Фиг. 1. Посещения на сайта на НСИ средно на ден

През годината бяха актуализирани 1110 таблици с динамични редове, съответните таблици с последни актуални данни и метаданни в 45 статистически рубрики на български и английски език. Бяха публикувани 532 пресъобщения и 135 новини на български и английски, 46 конкурса, 3 обществени поръчки, 2 търга.

Бяха публикувани 638 пресъобщения с регионални статистически данни.

Файлът с най-много изтегляния, публикуван на сайта на НСИ, е ЕКАТТЕ – 2 410 пъти.

Динамичните редове, предизвикали най-голям интерес и изтеглени най-много пъти през годината, са:

- Индекси на потребителските цени (ИПЦ, 1995 = 100) на английски език – 1 278 изтегляния;
- БВП - Разходи за крайно потребление - национално ниво – 1 004 изтегляния;
- Индекси на оборота в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети” по съпоставими цени, сезонно изгладени – 1 002 изтегляния.

Топ 3 при публикациите, изтеглени от сайта на НСИ в дигитален формат, са:

- Класификация на икономическите дейности (КИД - 2008) - 1 121 изтегляния;
- Районите, областите, общините 2018 - 621 изтегляния.
- Статистически годишник 2019 - 526 изтегляния.

Пресъобщенията, предизвикали най-голям интерес през годината, са:

- Имената в България през 2017 година (предварителни данни) на английски език - 1 166 изтегляния.
- Цени на земеделската земя и арендата в селското стопанство в Република България през 2018 година - 845 изтегляния;
- Преброяване 2011 (окончателни данни) - 762 изтегляния.

През годината продължи ежеседмичното публикуване на статистически данни, свързани с икономическите и социалните последици от разпространението на коронавируса в рубрика „COVID-19“. Информацията е представена в таблици, графики, пресъобщения и инфографики.

За осигуряване на публичност на дейностите по преброяването, повишаване на информираността на населението и достъпността до информация, беше разработена специализирана интернет страница на Преброяване 2021 <https://census2021.bg/>. Страницата беше актуализирана на всеки етап от преброяването, като беше публикувана информация за провежданите кампании, както и всички необходими документи, карти и инструкции. На интернет страницата беше публикуван и линк за достъп до електронната преброителна карта.

Обслужване на потребителите

НСИ осигури подпомагащ център за подкрепа на респондентите по време на различните статистически изследвания.

През 2021 г. бяха удовлетворени над 5 400 еднократни заявки за статистическа информация, получени по имейл или в Приемната на НСИ. Периодично беше предоставяна статистическа информация на потребители от страната (117) и чужбина (1), заявили желание да получават данните от определено изследване веднага след официалното им обявяване (табл. 1).

Таблица 1. Заявки за периодично предоставяне на информация

Заявки от страната	117
- с месечни данни	77
- с тримесечни данни	36
- с годишни данни	4
Заявки от чужбина за месечни данни	1

Бяха попълнени и изпратени 30 въпросници на международни организации – от тях 12 месечни, 6 тримесечни и 12 годишни.

През 2021 г. са обслужени 10 заявки (7 от страната и 3 от чужбина) за предоставяне на анонимизирани индивидуални данни за научни и изследователски цели съгласно Правилника за предоставяне на анонимизирани индивидуални данни за научни и изследователски цели на Националния статистически институт.

Българският център за подпомагане на потребителите на европейска статистическа информация, който е част от европейската мрежа от потребителски центрове, продължи своята работа и през 2021 година. До 30 септември са постъпили 15 запитвания. От тях 8 от запитванията са стандартни и 7 нестандартни, отговорите на които бяха предоставени след консултация с централното звено за подпомагане на потребителите в Евростат.

През отчетния период най много запитванията са направени от търговски компании - 7 запитвания, докато частните лица, студенти и институции на ЕС са изпратили по 2 заявки. Регистрирана е по 1 заявка от медии и от потребители, които не са посочили към коя група принадлежат.

Запитванията по вид са разпределени както следва: за наличност на данни - 10 броя, 2 - за верификация на данни, 1 за методологична помощ. Две заявки не са определени в нито една категория.

За по-добро подпомагане на различни заинтересовани страни наред с основния имейл за обслужване на запитвания в НСИ са създадени и 4 специализирани електронни адреса (пощенски кутии).

Изследване на удовлетвореността на потребителите

През 2021 г. над 200 потребители участваха в регулярното изследване на удовлетвореността на потребителите от предлаганите статистически информационни продукти и услуги. Проучването е фокусирано върху качеството на обслужване и върху

оценката на начините на разпространение на статистическа информация. Докладът от проучването ще бъде достъпен на сайта на НСИ на 31 януари 2022 г. в рубрика „За потребителите“.

4. РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ

Персонал

Националният статистически институт се състои от Централно управление и шест териториални статистически бюра. Териториалните статистически бюра осъществяват функциите и задачите на НСИ по производството и разпространението на статистическа информация на регионално ниво. Териториалните структури са следните:

- ТСБ – Северозапад,
- ТСБ – Север,
- ТСБ – Североизток,
- ТСБ – Югоизток,
- ТСБ – Юг,
- ТСБ - Югозапад.

Структурните звена в ЦУ на НСИ са разпределени в обща и специализирана администрация съгласно Закона за администрацията.

Общата численост на персонала в структурните звена на НСИ през 2021 г. е 968 щатни бройки, в т.ч. Централно управление на НСИ - 321 щатни бройки, и териториалните статистически бюра - 647 щатни бройки. Съгласно Устройствения правилник на НСИ Централното управление е организирано в седем дирекции: „Бизнес статистика“, „Демографска и социална статистика“, „Макроикономическа статистика“, „Многосекторна статистика и услуги за потребителите“, „Информационни системи и инфраструктура“, „Обща администрация“ и структури на пряко подчинение на председателя на НСИ: дирекция „Обща методология, анализ и координация на статистическите изследвания“, сектор „Сигурност на информацията, информационните и комуникационни технологии и ОМП“, „Инспекторат“, финансов контролор, звено „Вътрешен одит“ и отдел „Международно сътрудничество“. Шест от дирекциите са в специализираната администрация, а една - в общата администрация.

За последните пет години вследствие на оптимизиране на структурата на териториалните статистически бюра и на Централното управление на НСИ и поради въвеждане на нови организационни подходи в управлението на процесите на събиране, обработка и производство на статистическа информация и в управлението на персонала не се наблюдава спад на заетите в системата на НСИ. За периода 2017 - 2021 г. бройките на персонала се запазват същите.

Провеждане на конкурси за незаети длъжности

Политиките за подбор на персонала са насочени към заместване на излизащите в пенсия служители с млади хора с перспективно мислене, току-що завършили висше образование или продължаващи обучението си в български университети. През 2021 г. бяха проведени общо 58 конкурса за назначаване на служители на свободни работни места. В ЦУ на НСИ конкурсите бяха 33, а в ТСБ - 25.

Заети по възраст и образование в НСИ

Структурата на персонала по възраст и образование в НСИ е представена в табл. 1 и 2, общо за НСИ, в т.ч. ЦУ на НСИ и ТСБ.

1. Структура на реално заетите по възрастови групи в НСИ

(Брой)

Възрастова категория (години)						
Структури	до 29	30-45	46-55	56-65	над 65	Общо
ЦУ	14	104	99	64	3	284
ТСБ	10	211	214	175	7	617
НСИ	24	315	313	239	10	901

2. Структура на реално заетите в НСИ по образование

(Брой)

Образователни степени (години)							
Структури	доктор	магистър	бакалавър	професионален бакалавър	средно образование	основно образование	Общо
ЦУ	9	238	25	3	9	0	284
ТСБ	1	415	89	6	106	0	617
НСИ	10	653	114	9	115	0	901

Данните показват висока степен на образование на служителите на НСИ, като делът на висшестите е над 87%. Разпределението на служителите в НСИ по възрастови групи следва тенденцията, характерна за заетите служители в държавната администрация като цяло. В НСИ, както и в другите държавни институции преобладаващата част от служителите са във възрастова група от 30 до 55-годишна възраст. Като сравними са данните от Доклада за състоянието на администрацията за 2020 година.

В табл. 3 е показан броят на служителите, които към настоящия момент продължават образованието си за придобиване на по-висока образователна степен.

3. Обучение на служителите от НСИ в български университети

(Брой)

Вид обучение	НСИ	ЦУ	ТСБ
Доктор	8	6	2
Магистър	8	4	4
Бакалавър	2	1	1
Общо	18	11	7

През 2021 година продължиха дейностите по подобряване на условията на труд. Бяха извършени основни, текущи, аварийни ремонти и реконструкции за отстраняване на последствията от аварии на топлопреносната мрежа, наводнения и пороен дъжд. Подменени бяха локалните климатични системи в ЦУ на НСИ.

Във връзка с епидемичната обстановка на персонала бяха осигурени лични предпазни средства в т.ч. дезинфектанти, маски, UV-лампи с различна мощност, въздухоочистители с вградени UV-лампи и др.

Във връзка с оптимизирането на разходите бяха проведени минипроцедури за избор на изпълнител за доставка на канцеларски материали и консумативи.

Организиран и проведен бяха замервания на факторите на работна среда в ЦУ на НСИ.

Бяха подновени договорите с експлоатационните дружества при по-изгодни за НСИ условия.

Стартирана беше процедура за отдаване под наем на част от покривното пространство в сградата на Централното управление.

Беше извършена застраховка на недвижимото имущество, в т.ч. сървърите на НСИ и на автомобилния парк.

Подписано беше споразумение с „Информационно обслужване“ АД относно разпределение на разходите за поддържане на общите части от стопанисваните сгради.

С цел оптимизиране на разходите за ГСМ (дизел и бензин) беше проведена процедура и беше сключен борсов договор за служебните автомобили.

В к.к. „Боровец“ беше подновен договорът за кабелна ТВ и Интернет.

Всички изисквания за поддържане на строг противопожарен ред в сградата на ЦУ на НСИ и в страната, съгласно изискванията на нормативните документи, бяха спазени. Всички предписания във връзка с това бяха изпълнени или отсрочени в законно установените срокове.

Бюджет

Изпълнението на бюджета на НСИ за 2021 г. се реализира съгласно приетия Закон за държавния бюджет на Република България за 2021 г., Закона за преброяване на населението и жилищния фонд и направените текущи корекции (Приложение 1). Към 31.10.2021 г. планираните приходи са изпълнени на 33% спрямо уточнения план, а разходите на 48%, в т.ч. текуща издръжка (заплати, други възнаграждения и плащания на персонала и издръжка) на 49%. В уточнения план са включени и средствата за Преброяване 2021.

5. ВЪТРЕШЕН ОДИТ И АДМИНИСТРАТИВЕН КОНТРОЛ

Звено „Вътрешен одит“ осъществява вътрешен одит на всички структури, програми, дейности и процеси в НСИ, включително на разпоредителите от по-ниска степен в НСИ и/или на разпоредителите със средства от Европейския съюз.

През 2021 година ЗВО изпълни планираните одитни ангажименти за даване на увереност и за консултиране, с които подобри работата в НСИ. През януари 2021 г. след изискана и представена информация беше направена оценка и анализ на всички структури в Централно управление на НСИ, включително на териториалните статистически бюра - второстепенни разпоредители с бюджет към председателя на НСИ. Попълнени бяха всички задължителни приложения, необходими за съставяне на Стратегическия план за дейността на ЗВО, обхващащ периода януари 2021 - януари 2023 година. В съответствие със Стратегическия план беше изготвен и Годишен план за дейността на ЗВО, както и план за обучение на вътрешните одитори за 2021 година. Плановете бяха представени и утвърдени от председателя на НСИ през януари 2021 г. и по този начин беше спазен определеният срок. Няма извършени корекции по годишния план за дейността на ЗВО.

През месец февруари 2021 г. РЗВО създаде организация и ред за изготвяне и представяне на доклади за управление на риска през 2020 г. и риск-регистър за управление на рисковете през 2021 година. Всички ръководители от структурите на ЦУ и от ТСБ - второстепенните разпоредители с бюджетни средства към НСИ представиха документите в определения срок. РЗВО също представи доклад за управление на риска на ЗВО през 2020 г., както и риск-регистър за 2021 г. в определения срок.

Има напредък при идентифициране на рисковете по дирекции, самостоятелни звена и ТСБ, както и контрол осъществяван от ресорните ръководители на структурите,

което допринесе за подобряване на управлението на риска в системата на НСИ. Подготвените доклади и риск-регистри след утвърждаване от председателя бяха публикувани в сайта на НСИ.

РЗВО в нормативно определения срок представи на председателя на НСИ годишен доклад за дейността на звено „Вътрешен одит“ за 2020 г. с приложен към него въпросник с обобщена информация за дейността на вътрешния одит. Същите документи бяха изпратени по електронен път на министъра на финансите.

През март 2021 г. РЗВО извърши проверка на обобщения доклад и въпросник за състоянието на системите за финансово управление и контрол в НСИ през 2020 г. и даде становище за съответствието на подадената в доклада и въпросника информация с констатациите от извършените вътрешни одити. Във връзка с получено писмо от МФ за създаване на ред, организация и срокове за попълване и изпращане на информацията за СФУК за 2020 г. със заповед на председателя те бяха създадени и осъществени, след като информацията беше изпратена в МФ по електронната поща в посочените срокове.

Съгласно Годишния план за дейността на ЗВО за 2021 г. бяха изпълнени общо три одитни ангажимента, в т.ч. два одитни ангажимента за даване на увереност и един за консултиране. Първият одитен ангажимент за даване на увереност беше проверка на процеса: „Преглед и оценка (извадково) на проведени и изпълнени процедури за обществени поръчки по Закона за обществени поръчки (ЗОП) в НСИ“, за одитиран период от 01.01.2019 г. до 31.12.2020 година. Одитът приключи успешно, бяха проверени субектите на обществени поръчки, извадкова проверка на проведени и изпълнени обществени поръчки и изпълнение на сключени договори за обществени поръчки формулирани и бяха приети 17 броя препоръки за отстраняване на грешки и слабости и избягване на слабости и подобряване на дейностите, които бяха записани и утвърдени в план за действие за изпълнение на дадените препоръки. След приключване на одита някои препоръки бяха изпълнени и записани в план за действие като изпълнени препоръки. Вторият одитен ангажимент за консултиране беше консултиране с предмет: „Подпомагане на Ръководството на НСИ при актуализация и въвеждане на нови вътрешни актове за СФУК в Национален статистически институт (НСИ), съобразно изискванията на новите методически насоки и указания, утвърдени със заповед № ЗМФ-184/06.03.2020 г. на министъра на финансите. Одитът беше изпълнен на основание чл. 48, ал. 2, т. 3 от Закона за вътрешния одит в публичния сектор, планиран съгласно получено писмо на министъра на финансите с указания за приоритетни цели и области за одитиране. Одитът беше изпълнен успешно, като РЗВО подпомогна изготвянето и актуализирането на четири вътрешни правила и процедури в НСИ, утвърдени от председателя на НСИ. Същите бяха изпратени на всички ръководители и бяха публикувани на страницата на НСИ. Третият одитен ангажимент за даване на увереност беше на тема: Проверка и оценка на процедурите за съставяне, изпълнение и отчитане на бюджета (в т.ч. програмен бюджет) в НСИ, за одитиран период от 01.01.2020 г. до 30.06.2021 година. Одитът приключи успешно, като бяха разгледани 6 точки, свързани с бюджета и бяха формулирани 6 препоръки за отстраняване на слабости и предпазване от грешки, които ще бъдат записани в план за изпълнение на дадените препоръки. Предстои и четвърти одитен ангажимент за проследяване изпълнението на препоръките до 31.12.2021 година.

В съответствие с международните стандарти за професионална практика по вътрешен одит и утвърдения план за обучение за 2021 г. на ЗВО бяха осъществени четири обучения по следните теми: „Възлагане на електронни обществени поръчки в ЦАИС ЕОП“; „Административни нарушения при възлагане на обществени поръчки“; „Одитен ангажимент за етичния климат и организационната култура“, както и „Вътрешният одитор и ИТ одит в държавната администрация“, организирани и проведени от Школата по публични финанси на МФ.

Дейността на **Инспектората** на НСИ през 2021 година беше свързана със съвременно и качествено изпълнение на задачите, залегнали в НСП.

Беше осъществяван постоянен контрол по прилагане и спазване на изискванията на законодателството при изпълнение на функциите от специализираните звена и общата администрация. Извършен беше системен административен контрол върху цялостната дейност с оглед правилното функциониране на административните структури в ЦУ и ТСБ на НСИ, както и върху изпълнението на дейностите, свързани с провеждането на Преброяване 2021 в условията на извънредна епидемична обстановка в страната.

В изпълнение на своите правомощия, от първостепенно значение беше постигането на следните основни цели:

- обективно и независимо оценяване на ефективността на НСИ за реализиране на държавната политика в областта на статистическата дейност, както и дейностите, свързани с провеждане на Преброяване 2021 в условията на усложнена епидемична обстановка в страната;
- оптимално функциониране на структурите от специализираната и общата администрация при усъвършенстване на антикорупционната среда;
- налагане на превантивни мероприятия за спазване на законите, подзаконовите и вътрешноведомствени актове, правилата и процедурите с оглед недопускане на нарушения при функциониране на административните структури.

За изпълнение на целите специално внимание беше отредено на факторите, от които зависи оптимизирането на работата на инспекторите. От първостепенно значение беше процесът по планиране и организиране на дейността на Инспектората на НСИ в условията на постоянно променящата се среда, особено с отчитане на нарастващите епидемични рискове, както и въвеждането на дистанционен режим на работа.

Сериозно внимание беше отделено на постъпилите в Инспектората на НСИ сигнали, съдържащи твърдения за нарушение на законодателството, на държавната служба или на стила на ръководство, както и свързани с нарушения при провеждане на Преброяване 2021. Положени бяха значителни усилия при извършване на проверки за детайлно изясняване на всички факти и обстоятелства по съответния случай. Съвременно бяха изготвени становища и доклади с резултатите от извършваните проверки и бяха предоставени на председателя на НСИ. В законоустановения срок бяха изготвени и изпращани отговори до подателите на сигнали.

През 2021 г. Инспекторатът на НСИ отдели сериозно внимание за изпълнение на разпоредбите на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество. В законово определените срокове бяха приемани за обработка, съхранение и публикуване декларациите по чл. 35, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество на служителите от НСИ. Периодично бяха извършвани проверки на декларираните факти в подадените декларации за несъвместимост от новоназначените служители в ЦУ и ТСБ на НСИ за установяване на несъвместимост съгласно изискванията на съответните нормативни актове.

През 2021 г. Инспекторатът извърши общо 50 административни проверки в звената на НСИ, от които 1 планова и 37 извънпланови, в т. ч. по постъпили сигнали и 12 месечни проверки за осъществяване на вътрешноадминистративен контрол.

Положени бяха значителни усилия при осъществяване на ежедневен текущ контрол, който обхваща спазването на работното време, на съответните противоепидемични мерки и други.

През годината постъпиха общо 34 сигнала и предложения, касаещи въпроси, свързани с дейността на общата и на специализираната администрация, както и сигнали, свързани с провеждане на Преброяване 2021. Инспекторите от Инспектората на НСИ оказаха съдействие на гражданите при възникнали затруднения във връзка с Преброяване 2021, както и извършиха проверки за изясняване на нередности и констатирани нарушения.

От Инспектората на НСИ бяха изготвяни ежемесечни доклади до председателя на НСИ за резултатите от осъществения административен контрол за изпълнение от служителите на резолюциите на ръководството на НСИ, на сключените и изпълнените договори, на издадените и изпълнени/неизпълнени заповеди на ръководството на НСИ, проведените международни командировки и представяне на доклади от тях. Особено внимание беше отделено на контрола за изпълнение на решенията на председателския съвет. Наблюдавано и контролирано беше изпълнението на поставените задачи от служителите на НСИ. През 2021 г. беше осъществяван и ежемесечен контрол за изпълнение в срок и на провежданите статистическите изследвания и публикации.

За периода от началото на годината до началото на декември в регистъра на **финансовия контролър** бяха записани и проверени общо 1 474 досиета с документи и бяха издадени общо 1 474 контролни листове за поемане на задължение и за извършване на разход.

Произнасянето на финансовия контролър относно предложенията за поемане на задължение или извършване на разход беше реализирано в определените от председателя на НСИ срокове, описани във Вътрешните правила за осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност в НСИ.

През изминалия период за финансовия контролър често възникваше необходимост от искане на допълнителни документи или информация, а също и от посещение на място с цел оптимизиране на контрола и даване на точно и ефикасно становище в попълвания от него контролен лист.

През първото полугодие финансовият контролър участва в изготвянето и електронното предаване в МФ на обобщения въпросник и доклада за състоянието на СФУК в НСИ през 2020 година.

В изпълнение на годишния учебен план за 2021 г. през м. май финансовият контролър участва в дистанционно обучение на тема „Прилагане на законодателството по обществени поръчки“, проведено от Школата по публични финанси към Министерството на финансите. През месец ноември бяха проведени две дистанционни обучения на теми „Административни нарушения при възлагането на обществени поръчки“ и „Ефективният предварителен контрол в организациите от публичния сектор“. За отлични резултати на финалните тестове и успешно преминаване на обученията финансовият контролър получи удостоверения, съхранявани към досието на държавния служител.

С цел осъществяване на оптимален контрол относно изпълнението на договорите в срок и с оглед защита на интересите на НСИ в началото на всеки месец финансовият контролър предоставя справка за договорите, изтичащи през следващите шест месеца на ръководителя на Инспектората, началника на отдел „Правни дейности“, началника на отдел „Управление на собствеността и обслужване“, началника на отдел „Информационна и комуникационна инфраструктура“ и началника на отдел „Управление на база данни“. На служителите от отдел „Финансово-счетоводни дейности“ беше предоставен постоянен достъп до цялата информация за всички договори (поетите задължения и всички извършени плащания до настоящия момент).

Анализът на резултатите от извършения предварителен контрол налага следните изводи:

- При извършения предварителен контрол на досиетата не бяха установени противозаконни действия и прояви, а също така и наличие на груби и съществени нарушения, свързани с предоставянето и окомплектоването им с необходимите документи;
- Всички постъпили досиета бяха обработени своевременно и не беше възпрепятствана работата на института. За оптимизиране на предварителния контрол за еднотипни по вид задължения и разходи в много случаи беше издаван един контролен лист, въпреки че всички предоставени документи за тези групи разходи и задължения бяха проверявани;
- По-сериозни забележки относно поемането на задължение и/или извършването на разход бяха формулирани само по отношение на няколко единични случая, което е добра характеристика за зрелостта в процесите на самоконтрол и отговорно поведение на служителите в структурните звена в ЦУ на НСИ.

През 2021 година приоритет на дейността на **длъжностното лице по защита на данните** беше осъществяването на политиката за личните данни в Националния статистически институт, утвърдена със Заповед № РД-05-171/08.03.2019 г. на председателя на НСИ, както и успешното провеждане на Преброяване 2021 в специфичните условия на епидемична обстановка.

Беше осъществяван постоянен надзор за стриктно спазване на изискванията на законодателството на Република България и правото на Европейския съюз в областта на защитата на личните данни и осигуряване на правата на субектите на данни, както и на принципа за статистическа тайна, уредена в Регламент (ЕО) № 223/2009 относно европейската статистика и Закона за статистиката.

По време на Преброяване 2021 своевременно беше предоставяна информация по всекидневни устни и писмени запитвания от гражданите относно техните права по Общия регламент за защита на данните, Закона за защита на личните данни и Закона за преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 година.

Във връзка с предстоящата през 2022 г. Партньорска проверка в рамките на Европейската статистическа система всички документи на НСИ относно защитата на личните данни на различни категории субекти на данни бяха преведени на английски език. Бяха изготвени справки на английски език относно кореспонденцията на НСИ с Комисията за защита на личните данни и мобилните оператори във връзка с методите за събиране на данни от домакинствата и лицата чрез използване на актуални комуникационни данни в условията на COVID-19.

6. НЕИЗПЪЛНЕНИ ДЕЙНОСТИ

Въпреки предизвикателствата, с които беше свързана 2021 година и продължилата епидемична обстановка служителите на НСИ не отчетоха неизпълнени статистически изследвания и дейности.

Приложение 1. Справка за бюджета на НСИ за 2021 година

Показатели (в левове)	Закон за бюджета 2021 г.	Уточнен план за годината към 31.12.2021 г.	Отчет към 31.12.2021 г.	Изпълнение на план/отчет (%) към 31.12.2021 г.
1	2	3	4	5
I. ПРИХОДИ - ВСИЧКО	950 000	950 000	352 066	37
Собствени приходи	950 000	950 000	439 146	46
Неданъчни приходи	950 000	950 000	439 146	46
Приходи и доходи от собственост	950 000	950 000	439 146	46
- Нетни приходи от продажби на услуги, стоки и продукция	850 000	850 000	379 727	45
- Приходи от наеми на имущество	100 000	100 000	59 419	59
Държавни такси				
Глоби, санкции и наказателни лихви				
Други приходи			853	
Постъпления от продажба на нефинансови активи			551	
Внесен ДДС			-88 484	
II. РАЗХОДИ - ВСИЧКО	28 486 200	52 189 958	48 956 371	94
Общо разходи	28 486 200	52 189 958	48 956 371	94
Текущи разходи	25 002 200	43 345 775	40 805 372	95
Персонал	21 360 700	41 261 100	18 908 670	94
Заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения	15 130 000	16 050 280	14 697 081	92
Заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови правоотношения	1 850 000	2 770 280	1 795 312	65
Заплати и възнаграждения на персонала, нает по служебни правоотношения	13 280 000	13 280 000	12 901 769	97
Други възнаграждения и плащания за персонала	1 500 000	20 353 161	19 961 991	98
Задължителни осигурителни вноски от работодатели	4 730 700	6 942 334	6 146 300	88
Осигурителни вноски от работодатели за държавното обществено осигуряване (ДОО)	2 852 000	4 214 190	3 641 450	52
Здравноосигурителни вноски от работодатели	1 178 000	1 704 608	1 616 917	95
Вноски за допълнително задължително осигуряване от работодатели	700 700	1 023 536	887 933	86
Издръжка	3 478 500	6 235 106	5 907 843	95
Платени данъци, такси и административни санкции	115 000	125 914	125 914	100
Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности	48 000	48 000	43 274	90
Капиталови разходи	3 484 000	3 035 163	2 073 968	68
Основен ремонт на дълготрайни материални активи	159 000	0	0	

Приложение 1. Справка за бюджета на НСИ за 2021 година

(Продължение и край)				
Придобиване на дълготрайни материални активи	660 000	147 000	146 722	100
Придобиване на нематериални дълготрайни активи	2 665 000	2 288 163	1 927 246	84
НАТУРАЛНИ ПОКАЗАТЕЛИ				
Щатни бройки - общо	968	968	968	
Средногодишни щатни бройки - общо	968	968	904	
Щатни бройки	968	968	968	
III. ТРАНСФЕРИ	27 536 200	51 239 958	48 519 809	95
III. А. ТРАНСФЕРИ (СУБСИДИИ, ВНОСКИ) МЕЖДУ ЦЕНТРАЛНИЯ/ РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ И ДРУГИ БЮДЖЕТИ	28 036 200	51 538 958	48 817 954	95
Получени трансфери (субсидии/вноски) от ЦБ (нето)	28 036 200	53 403 084	50 682 081	95
- Получени трансфери (субсидии) от ЦБ (+)				
		-1 864 126	-1 864 127	100
- Получени трансфери (+)				
- Предоставени трансфери (-)		-1 908 234	- 1 908 234	100
- Трансфери от Министерството на труда и социалната политика по програми за осигуряване на заетост (+/-)		44 108	44 107	100
III. В. ТРАНСФЕРИ МЕЖДУ БЮДЖЕТИ И СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВАТА ОТ ЕС	-500 000	-299 000	-298 145	100
III. Г. ТРАНСФЕРИ ЗА ПОЕТИ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ И ДАНЪЦИ			0	
IV. БЮДЖЕТНО САЛДО (+/-) (I - II + III)			-84 496	
V. ФИНАНСИРАНЕ			-84 496	

Приложение 2. Организационна схема на НСИ (към 22.10.2021 година)

